ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΚΕ′ — ΙΟΥΛΙΟΣ 1950 - ΤΕΥΧ. 7

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤῊΣ Κ῀ ὙΠΕΎΘΥΝΟΣ

✝ Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΡΠΟΝ ΤΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΛΕΓΕΙ: «Ἕκαστον δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν». Ὁσάκις ἀνοίγω τὸ ἅγιον αὐτὸ βιβλίον, κἄτι καινούργιο ἔχει νὰ μοῦ δώσῃ, νὰ γεμίσῃ τὴν ψυχήν μου ἀπὸ θαυμασμόν. Περισσότερα ἄστρα τὴν νύκτα ἀνακαλύπτω, ὅταν ἐκ νέου ἀτενίζω τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ ψυχή μου ὁλονὲν ἀναβαίνει. Τὴν νύκτα ἀκούω τὴν ἁρμονίαν τοῦ Σύμπαντος, τὴν νύκτα ὅπου ἔχουν σιγήσῃ ὅλες αἱ ἄλλες φωνές, καὶ ἔχουν σβύσῃ τὰ χρώματα τῆς ἡμέρας. Ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ καλύτερα τώρα, τὸν Χριστὸν τὸν ὁποῖον ζητεῖ ἀνήσυχη ἡ ἀνθρωπότητα, ταραγμένη, περιδεής. Εὑρίσκουν τὸν Χριστὸν οἱ μαθηταί Του εἰς τὴν ἔρημον καὶ τοῦ λέγουν: «Πάντες σε ζητοῦσι» (Μάρκ. α΄, 37). Ἡ ψυχή μας τὸν διψᾷ, διψᾷ ἀληθινὴν ἀγάπην, ὁ λαὸς διψᾷ αὐτὸν ποὺ τὸν εὐσπλαγχνίσθη «Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον» (Μάρκ. η΄, 2).

Ὁ Χριστὸς μᾶς ἔφερε τὴν ἀγάπην, τὸ μεγάλο αὐτὸ μήνυμα, τὴν ζύμην ἡ ὁποία θὰ ζυμώσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ θὰ ἀλλάξῃ τὴν ζωήν, θὰ φυσήσῃ ἡ πνοή της, καὶ θὰ ἀνακαινισθῇ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Θὰ ἠθέλαμεν ὅμως νὰ ξεύρωμεν ποία εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, ποῖα εἶναι τὰ δείγματά της. Ἡ σκληροκαρδία εἶναι δεῖγμα ὅτι ὑπάρχει ἀγάπη; Τὸ σκῶμμα, ἡ ψυχρὴ λογική, ἡ δυσπιστία, οἱ χονδροὶ τρόποι; Ὅπου μάλιστα ὑπάρχει ὑποκρισία, ἐκεῖ λείπει ὁλότελα ἡ ἀγάπη. Σκοτάδι γύρω καὶ πνιγηρὴ ἀτμόσφαιρα, καὶ τὸ πράσινο τῆς χλόης ξηραίνεται.

Οὔτε δὲ αἱ λέξεις φθάνουν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀγάπη, αἱ λέξεις εἶναι ἦχος καὶ καπνὸς ποὺ θολώνουν τοῦ οὐρανοῦ τὸ φῶς, αἱ λέξεις εἶναι ψιθύρισμα τοῦ νεροῦ καὶ τῶν φύλλων, ἄνθη εἶναι ποὺ πρέπει νὰ γίνουν καρποί, αἱ λέξεις πρέπει νὰ γίνουν πράξεις, ἡ ἀγάπη πρᾶξις εἶναι,

ζωή, ἄνθρωπος. Οἱ καρποὶ τρέφουν, στηρίζουν καὶ δίδουν θείαν εὐφροσύνην. Τὰ ἄνθη, ἂν δὲν δέσουν εἰς καρπούς, περνοῦν στεῖρα, ἄγονα, ἡ ζωὴ θέλει χυμούς, ἔργα. Δὲν θὰ φάγωμέν ποτε μονάχα φύλλα, θὰ ἀρρωστήσωμεν καὶ τὸ δένδρον θὰ ξηραθῇ. «Τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι καὶ τοὺς καρπούς σου ἀπολέσεις, καὶ ἀφήσεις σεαυτὸν ὡς ξύλον ξηρόν». (Σοφία Σειρὰχ στ΄, 3).

Ἡ ἀγάπη ἡ χριστιανικὴ εἶναι ἀλήθεια, εἶναι καρπός, δὲν εἶναι θρόϊσμα, τραγοῦδι, διότι κτίζει αἰωνιότητα καὶ εἶναι αἰώνια, γίνεται πίστις καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν ζωήν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον τὴν ζῇ κανείς, δὲν τὴν τραγουδεῖ, τὸ ψωμὶ τὸ ζῇ, δὲν τὸ ψάλλει, εἰς τὸ σπίτι του κατοικεῖ. Τέτοια εἶναι ἡ ἀγάπη ἡ χριστιανικὴ ποὺ μένει, ποὺ δὲν περνᾷ, ὅπως ἡ ἀγάπη ἡ ἀνθρώπινη, ποὺ μοιάζει τὸ χόρτον τοῦ ἀγροῦ, τὸ κρῖνον τῆς γῆς, τὸ πρωῒ ἀνθίζει καὶ τὸ βράδυ ξηραίνεται. Διαβάται εἰς τὴν ἐπιστροφήν των ἐζήτησαν τὸ ἄνθος ποὺ ἠγάπησαν τὸ πρωΐ, τὸ ἀνεζήτησαν καὶ δὲν τὸ εὑρῆκαν, οὔτε ἐγνώρισαν τὸν τόπον του.

Ἡ ἀγάπη ἡ χριστιανικὴ μένει, ὅπως ὁ ἑαυτός μας, ὅπως ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἑαυτόν μας. Καὶ δι᾽ αὐτὸ εἶπεν ὁ Χριστὸς ὅτι πρέπει νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν πλησίον μας ὡσὰν τὸν ἑαυτόν μας. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας δὲν εἶναι φύσημα μέσα ἀπὸ καλάμι, δὲν εἶναι αὐλός, εἶναι ἄρτος ζωῆς, αἰωνιότητα εἶναι.

Θὰ κτίσωμεν τὸ σπίτι μας ἐπάνω εἰς τὸν βράχον, διὰ νὰ μὴ πέσῃ ποτέ. Δὲν θὰ ἀκούσωμεν μονάχα τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ θὰ τὰ τηρήσωμεν, θὰ τὰ κάμωμεν πρᾶξιν, ζωήν, διότι ὁ λόγος ὁ ἰδικός του εἶναι ἀλήθεια. Ἐκεῖνος ποὺ ἀκούει τοὺς λόγους του καὶ τοὺς τηρεῖ μοιάζει—ὅπως εἶπε—πρὸς ἐκεῖνον ποὺ ἔκτισε τὴν οἰκίαν του ἐπάνω εἰς τὸν βράχον, καὶ ἐφύσησεν ὁ ἄνεμος καὶ ἦλθεν ἡ θύελλα καὶ τὰ νερά, καὶ δὲν ἔπεσεν.

Οὔτε ἰδέες φθάνουν ὑψηλές, θυμηθῆτε τὴν ἐξαισίαν παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου. Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λευίτης ἐπισήμως περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἦσαν ὁ πλησίον τοῦ πεσόντος εἰς τοὺς ληστάς, ἡ ἰδέα των ἦτο δικαία, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἀξιοθρήνητον. Ὁ Σαμαρείτης ἐπισήμως δὲν ἦτο ὁ πλησίον τοῦ πληγωμένου Ἰουδαίου, ἰδέα ἀξιοθρήνητη, ἀλλ᾽ ἀποτέλεσμα ὑπέροχον.

Τὴν παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου τὴν διηγήθη ὁ Χριστὸς εἰς ἕνα νομοδιδάσκαλον ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ μάθῃ ποῖος εἶναι ὁ πλησίον. Ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε τὸ συμπέρασμα τῆς παραβολῆς, ἐρωτήσας τὸν νομοδιδάσκαλον: «Ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς σοῦ φαίνεται ὅτι ἦτο ὁ πλησίον τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια τῶν ληστῶν»; Καὶ ἐκεῖνος ἀ-

πήντησε φυσικά: «Ἐκεῖνος ποὺ ἔκαμε τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ». Τότε ὁ Χριστός: «Καὶ σὺ ἐπίσης πήγαινε καὶ κάμε τὸ ἴδιο». Ἀξιοπρόσεκτον εἶναι τὸ ἑξῆς εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ὁ μὲν διδάσκαλος μένει εἰς τὸ πεδίον τῶν ἰδεῶν, ὁ Ἰησοῦς κατέρχεται εἰς τὸν στίβον τῆς πράξεως. «Πήγαινε νὰ κάμῃς καὶ σὺ τὸ ἴδιο». Ἰδέες ὡραῖες δὲν ὠφελοῦν, ἐὰν δὲν γίνουν πράξεις, ἡ πρᾶξις ἐνδιαφέρει.

Κάθε ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ὁ πλησίον, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος, διότι δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὡς πλησίον. Ποῖος εἶναι ὁ πλησίον μου; Ἐκεῖνος πρὸς τὸν ὁποῖον ἔχω καθῆκον εἶναι ὁ πλησίον μου, καί, ἐὰν ἐκτελέσω τὸ καθῆκόν μου, ἀποδεικνύω ὅτι εἶμαι ὁ πλησίον του.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΕΞΕΧΟΥΣΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΪΣΙΟΣ Ο Β΄.

ΕΚ ΤΗΣ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Σεργίου τοῦ Μακραίου πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Πατριάρχης Παΐσιος Β΄ εἶχε πατρίδα τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας [1]. Ἐκ κωδίκων δὲ (27—29) τῆς ἐν Χάλκῃ Μονῆς Παναγίας τῆς Καμαριωτίσσης, ὅπου διέμεινεν ὁ Παΐσιος μετὰ τὴν τρίτην καὶ μετὰ τὴν τετάρτην πατριαρχείαν του — ὅτι ὁ πατήρ του ὠνομάζετο «Λατύφ», ἡ δὲ μήτηρ του «Δεσποινοῦ» [2]. «Τῷ ἔτει (1750) Ἀπριλίου 12 — σημειώνεται εἰς τὸν κώδικα τῆς Μονῆς ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Παϊσίου — ἀφιερώθη εἰς τὴν Μονὴν τῆς Παναγίας τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ ἓν δισκοπότηρον ἀργυροῦν δραμίων διακοσίων παρ᾿ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ πρῴην Κωνσταντινουπόλεως Παϊσίου, εἰς μνημόσυνον τῶν μακαρίων γονέων μου Λατὺφ καὶ Δεσποινοῦς». Τὸ ὄνομα Λατὺφ μᾶς ὑπενθυμίζει τὰ ὀνόματα (ἀραβικά) τῶν ἀραβοφώνων Ὀρθοδόξων τῆς Συρίας.

Περὶ τῆς μορφώσεως τοῦ Παϊσίου δὲν ἔχομεν πληροφορίας. Ὁ Ἀ. Κ. Ὑψηλάντης γράφει ὅτι ἦτο «εἰδήμων τῆς τουρκικῆς γλώσσης καὶ εἶχεν εὔροιαν λόγου» [3]. Ὡς τοιοῦτος δὲ ἐστάλη εἰς τὸν Κεχαγιᾶ μπέην (Μεχμέτ) ἐκ μέρους τῶν ἀρχιερέων τῶν συναθροισθέντων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἡρακλείας Καλλινίκου, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ «τὸ ἀτελείωτον» τῆς ἐκλογῆς διαδόχου τοῦ Ἱερεμίου τοῦ Γ΄. Ἀπὸ διαφόρους ὅμως ἰδιοχείρους ἐπιστολάς του καὶ γραφὰς τοῦ Παϊσίου, ἀναφερομένας εἰς δωρεὰς γενομένας ὑπ᾿ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Μονὴν τῆς Παναγίας, φαίνεται κάτοχος ἀρκετῆς παιδείας. Εἰς τὸ μεμβράνινον τετραυάγγελον

---

1) Κ. Σάθα «Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη» Γ΄, σ. 213. Κ. Δυοβουνιώτου «Καλλίνικος ὁ Γ΄, πατριάρχης Κων/πόλεως» Ἀθῆναι 1915 σ. 90 «Καππαδόκης».

2) «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» 1902, σ. 473. Μ. Γεδεὼν «Σημείωμα περὶ Καμαριωτίσσης». Συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει δύο κωδίκων τῆς Μονῆς, φυλασσομένων ἄλλοτε ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ καὶ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Βαρθ. Κουτλουμουσιανοῦ περὶ τῆς ἰδίας Μονῆς. Κων/πολις 1846.

3) Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν σ. 324, 325.

π. δ. χ. τὸ ὁποῖον ἐδώρησεν εἰς τὴν εἰρημένην Μονήν, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου θὰ γίνῃ λόγος καὶ ἀλλαχοῦ τῆς παρούσης μελέτης, ἀναγινώσκομεν: «᾿Αφιερώθη τὸ παρὸν θεῖον και ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐν τῇ σεβασμίᾳ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Παρθένου Μαρίας, **τῆς κατὰ τὴν νῆσον Χάλκης κειμένης** παρ᾿ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Παγησίου Πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως» [4]).

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου ὁ Παΐσιος «νέος τὴν ἡλικίαν» [5]) ἐπατριάρχευσεν. ῾Επομένως νεώτατος προήχθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Νικομηδείας. Δὲν γνωρίζομεν πότε ἀκριβῶς ἐξελέγη μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης καὶ ποῖα καθήκοντα ἐξήσκει πρὸ τῆς ἐκλογῆς του εἰς τὸν ἱστορικὸν ἐκεῖνον θρόνον. Πάντως διεκρίνετο διὰ τὴν νοημοσύνην του καί, κατὰ τὸν ἴδιον Καλλίνικον, «περὶ τὰ πολιτικὰ δεινός» ἦτο. Συμφώνως πρὸς ὅσα γράφουσιν οἱ σύγχρονοι τοῦ Παϊσίου — Καλλίνικος, Κ. ῾Υψηλάντης, Μακραῖος κ. ἄ. — ὁ Παΐσιος ἐξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1726. ῞Ολαι αὐταὶ αἱ μαρτυρίαι ἐνισχύονται ὑπὸ ἐπισήμων τουρκικῶν ἐγγράφων εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἐναποτεθειμένη ἡ σφραγὶς τοῦ Παϊσίου, φέρουσα τὰς ἀκολούθους λέξεις: «Πα Χ, ͵ΑΨΚΣΤ΄ Νοεμβρίου» [6]).

Καὶ ὁ ἀρχαιότερος κῶδιξ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, ὡς γράφει ὁ μακαρίτης Μ. Γεδεών, ἀναφέρει τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐνάρξεως τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου: «αψκστ΄ Νοεμβρίου καὶ ἐπατριάρχευσε θείῳ ἐλέει ὁ παναγιώτατος ἡμῶν δεσπότης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κὺρ Παΐσιος» [7]). ῾Η πρώτη αὐτὴ πατριαρχεία τοῦ Παϊσίου διήρκεσε, κατὰ τὸν Σέργιον Μακραῖον, ἓξ ἔτη — «καὶ διϊθύνας τὸν θρόνον ἓξ ἔτη ὑποχωρεῖ» — ἀναγκασθεὶς νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦ θρόνου κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν ὀπαδῶν τοῦ ῾Ιερεμίου. ῾Ως συνήθως τότε συνέβαινε —μετὰ τὴν παραίτησιν ἢ τὴν παῦσιν — ἐξωρίσθη, τόπος ἐξορίας του ὡρίσθη ἡ Κύπρος. ῾Η ἐκ τοῦ θρόνου ἀποχώρησις τοῦ Παϊσίου ἔλαβε χώραν κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1732 [8]), ἀρχῆς γενομένης πρὸς κλονισμόν του ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους τούτου. ῞Οπως συνέβη καὶ ἐπὶ ῾Ιερεμίου ἐμεσολάβησε μία ἀόριστος παραμονὴ τοῦ Παϊσίου ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἕως ὅ-

---

[4]) Βλέπε ἐμὴν πραγματείαν «Un évangile manuscrit orné» Istanbul 1932, σ. 5. Βλέπε τὸ γράμμα του πρὸς τὸν πρώην ῎Αρτης Νεόφυτον. Θρακικὰ στ΄, σ. 13.

[5]) Κ. Δυοβουνιώτου ἔνθ᾿ ἀν. σ. 90. Τὸ 1717 ὑπογράφει ἐγκύκλιον συνοδικήν, Καλλινίκου Δεληκάνη ΠΧ. ἔγγραφα Β΄, σ. 485.

[6]) Βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην Β΄ σ. 12. ῎Ιδε καὶ σελ. προηγ. τῆς πραγματείας ταύτης.

[7]) «Ἐκκλ. ᾿Αλήθεια», ἔνθ᾿ ἀν. σ. 147. Βλέπε καὶ Σάρδεων Γερμανοῦ «Συμβολαὶ εἰς τοὺς πατριαρχικοὺς Καταλόγους» Β΄ 36.

[8]) Σάρδεων Γερμανοῦ, ἔνθ᾿ ἀν. σ. 33.

του ἡ πολιτεία ὁριστικῶς ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θρόνου κατὰ τὸν προσημειωθέντα μῆνα.

Ὁ αὐτὸς Σ. Μακραῖος τὴν δευτέραν πατριαρχείαν τοῦ Παϊσίου, διαδεχθέντος τὸν Νεόφυτον τὸν Στ΄ τὸν Παπαγιαννόπουλον, ὁρίζει ὡς γενομένην κατὰ τὸ ἔτος 1740 καὶ διαρκέσασαν μῆνας εἴκοσι [9]). Ὁ Παΐσιος, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν φίλων του, κατώρθωσε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Κων/πολιν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1733 καὶ νὰ καταφύγῃ, κατὰ τὴν τότε συνήθειαν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ὁλλανδίας πρὸς ἀσφάλειάν του[10]). Ἐνῷ δὲ ὁ Παΐσιος διέμεινεν εἰς Χάλκην «φόβῳ τῆς πανώλους», ὁ δὲ πατριάρχης Νεόφυτος εἰς Χαλκηδόνα, «πρὸς μὲν τὸν Παΐσιον ἐπέμφθη κλητὴρ παρὰ τοῦ Ἐπιτρόπου ἵν᾿ ἐλθὼν φορέσῃ τὸ καβάδι, πρὸς δὲ τὸν Νεόφυτον ἄλλος, ἵνα ἀπαγάγῃ εἰς ἐξορίαν». Αὐτὰ γράφει ὁ ἀπὸ Προϊλάβου Καλλίνικος, ὁ ὁποῖος σχεδὸν κανένα ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του πατριάρχας δὲν συμπαθεῖ [11]). Κατὰ τὸν ἴδιον Παΐσιον καὶ τὴν πρώτην του πατριαρχείαν ἀπεδέχθη χωρὶς νὰ θέλῃ: «Ἡμεῖς δὲ παρ᾿ ἐλπίδα καὶ θέλησιν καὶ συναίνεσιν ἡντιναοῦν, ψήφῳ τε καὶ προσκλήσει τῶν συναδέλφων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου προεβιβάσθημεν» [12]). Βεβαίως ὅλοι οἱ πατριάρχαι ἄξιοι καὶ μὴ συνήθως οὕτω πως ἐξεφράζοντο προκειμένου περὶ τῆς προαγωγῆς των «εἰς τὸ ἐπίφθονον τοῦτο ὕψος καὶ ἐπικίνδυνον», ὡς ἐκάλεσε τὴν οἰκ. ἕδραν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Ὑπῆρχον ὅμως τότε τοιαῦται συνθῆκαι πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαί, ἰδίως ἀπληστία χρημάτων παραγόντων τινῶν καὶ δεσποτισμὸς τοιοῦτος εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς, ὥστε δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν τοὺς πατριάρχας τῶν χρόνων ἐκείνων ὡς ξένους πρὸς τὸ περιβάλλον των.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σ. Μακραίου ὑπολογισθεῖσα εἰκοσάμηνος δευτέρα πατριαρχεία τοῦ Παϊσίου πρέπει νὰ περιληφθῇ μεταξὺ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1740 καὶ τοῦ Μαΐου τοῦ 1743. Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ ἔτους τούτου κατεβιβάσθη βιαίως ἀπὸ τὸν θρόνον Κ/πόλεως, διαδόχου αὐτοῦ γενομένου τοῦ προμνησθέντος Νεοφύτου. «Ἐβλήθη, κατὰ τὸν Καλλίνικον, ἐν τοῖς τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος (Μαχζούραγα) δεσμοῖς» διὰ νὰ παραδώσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ τότε ἀποθανόντος μητροπολίτου Σόφιας. Μετὰ «φυλάκισιν ὀγδοήκοντα ἡμερῶν, καὶ ἑξήκοντα ταλάντων δόσιν» ἀπηλλάγη τῆς φυλακῆς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἰάσιον, μεσιτεύσαντος τοῦ ἡγεμόνος Νικολάου Ἰωάννου

---

9) Κ. Σάθα, ἔνθ᾿ ἀν. σ. 213.

10) Περὶ τῆς καταφυγῆς πατριαρχῶν εἰς ξένας πρεσβείας πρὸς ἀσφάλειαν βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην Α΄ σ. 175 κ. ἀλλ.

11) Κ. Δυοβουνιώτου, ἔνθ᾿ ἀν. σ. 100 καὶ ἑξ.

12) Βλέπε σημ. 4.

Βοεβόδα [13]). Ἐπανελθὼν συντόμως εἰς τὴν πόλιν ἐπέτυχε, χάρις εἰς τὰς παρὰ τῷ τότε Ἐπιτρόπῳ Ἐσσεΐδ - Χασᾶν - πασσᾶ ἐνεργείας τῶν πιστῶν ὀπαδῶν του νὰ ἀνέλθῃ τὸ τρίτον εἰς τὸν Οἰκ. Θρόνον. Ἡ τρίτη πατριαρχεία διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ 1744 μέχρις 28 Σεπτεμβρίου τοῦ 1748, ὁπότε καὶ ἠναγκάσθη νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου. Ἡ παραίτησις ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν δεύτερον τόμον τῆς Ἐκκλ. Ἀληθείας σ. 230, ὅπου καὶ ὑπόσχεται ὁ Παΐσιος «κατοικεῖν καὶ ἐφησυχάζειν ἡσύχως καὶ ἀταράχως ἐν τῇ κατὰ τὴν νῆσον Χάλκην σταυροπηγιακῇ τε καὶ πατριαρχικῇ σεβασμίᾳ Μονῇ τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου ἐφ᾿ ὅρῳ ζωῆς». Μόλις δύο ἔτη καὶ ὀκτὼ μῆνας ἐφησύχασεν εἰς τὴν προσφιλῆ του Μονὴν τῆς Χάλκης [14]).

Κατὰ τὸν Ἀ. Κ. Ὑψηλάντην ἡ Σουλτανικὴ Κυβέρνησις ἐνοχοποιήσασα διὰ τὰς ἐν Κύπρῳ ταραχὰς ὄχι μόνον τὸν Μ. Δραγομάνον Ἰωάννην Καλλιμάχην, ἀλλὰ καὶ τὸν πατριάρχην Κύριλλον, ἔδωκεν ἄδειαν εἰς τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς νὰ ἐκλέξωσιν ὅποιον ἤθελον ἐγκρίνῃ. «Ὅθεν ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ συνοδικῇ, ἐξορισθέντος ἤδη τοῦ Κυρίλλου εἰς τὴν Χάλκην, ἀναβιβάζεται εἰς τὸν ἀποστολικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τὸ τέταρτον ὁ αὐτὸς κύρ Παΐσιος». (Ἔνθ᾿ ἀν. σ. 367).

Ὁ Παΐσιος ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὸν Κύριλλον ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς παραδοχῆς τῶν Καθολικῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀρθοδοξίας. Κατὰ τὸ 1484, ἐπὶ πατριάρχου Συμεὼν ἡ Ἐκκλησία Κων/πόλεως ἐθέσπισεν ἰδιαιτέραν ἀκολουθίαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποδοχῆς τῶν Καθολικῶν εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν—μὴ ὑπαρχόντων τότε Διαμαρτυρομένων— περιορισθεῖσα εἰς ἀναθεματισμὸν τῶν κακοδοξιῶν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν χρῖσιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως «τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ τῆς Ἐκκλησίας μύρῳ» [15]). Ἐν τούτῳ δὲ ἠκολούθησε διατάξεις οἰκουμενικῶν συνόδων. Βραδύτερον ἐπὶ Μ. Πέτρου τῆς Ρωσσίας ἡ αὐτὴ διάταξις, ὡς πρὸς τὸ ἴδιον ζήτημα, εἶχε θεσπισθῇ καὶ διὰ τοὺς Διαμαρτυρομένους, προσερχομένους εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν. Ζήτημα ἀναβαπτισμοῦ δὲν ἀνεφύη. Ἐπὶ τῶν πατριαρχειῶν Παϊσίου Β΄ καὶ Κυρίλλου Β΄, ἕνεκα τῆς μεγάλης προπαγάνδας τῶν Καθολικῶν, ἐτέθη εἰς τὸ μέσον ὁ ἀναβαπτισμὸς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐκδηλωθῇ ἐντονώτερον ἡ διαφορὰ μεταξὺ Ὀρθοδοξίας ἀφ᾿ ἑνὸς καὶ Καθολικισμοῦ καὶ Προτεσταντισμοῦ ἀφ᾿ ἑτέρου. Τὴν τοιαύτην τάσιν ἐξεμεταλλεύθη ὁ Κύριλλος, ἔχων

---

[13]) Κ. Δυοβουνιώτου μν. ἔργον, σ. 100 κ. ἀλλ.

[14]) Τὴν χρονικὴν αὐτὴν περίοδον βεβαιοῦν ὁ Βενδότης καὶ ὁ Σέργιος ὁ Μακραῖος, καθορίζοντες τὸν χρόνον τῆς ἱερατείας τοῦ προπατριαρχεύσαντος Κυρίλλου Ε΄, Βενδότου Ε΄ Ἱστορ. σ. 87. Κ. Σάθα Μ. Βιβλιοθήκη Γ΄, σ. 216. Ὁ Ὑψηλάντης δὲν εἶναι ἀκριβὴς περὶ τὰς χρονολογίας.

[15]) Σύνταγμα Ράλλη καὶ Ποτλῆ, σ. 143—147.

πρὸς τοῦτο ὄργανον ἕνα μοναχὸν ἀγύρτην, κατοικοῦντα εἰς τὸ Κατιρλῆ. Ὁ ἀμαθὴς οὗτος ἀγύρτης ἀπεκάλει τὸν Παΐσιον αἱρετικὸν καὶ «Ἀρμένιον». Καθὼς δὲ ἀφηγοῦνται ὁ Ὑψηλάντης, Σέργιος ὁ Μακραῖος, ὁ Βενδότης καὶ τὸ χειρόγραφον τοῦ Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου κατὰ τὴν τετάρτην πατριαρχείαν, διαρκέσασαν μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1752, ὁ ὄχλος τῆς πόλεως φανατισθεὶς ἀπὸ τὰ κηρύγματα τοῦ Αὐξεντίου ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ παυθέντος Κυρίλλου καὶ κατὰ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ πατριάρχου Παϊσίου. Εἰς μίαν διαδήλωσιν τοῦ ὄχλου, ἀρξαμένην ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς καταλήξασαν δὲ εἰς ἀποδοκιμασίαν τοῦ Παϊσίου, μικροῦ δεῖν θὰ ἐφονεύετο ὑπὸ τοῦ μανιωδῶς κατ' αὐτοῦ ἐπιτεθέντος ὄχλου καὶ δείραντος αὐτόν, ἂν δὲν ἐλύτρωνεν αὐτὸν ἡ ἐκ γενιτσάρων φρουρὰ τοῦ Φαναρίου. Κατόπιν τούτου ἠναγκάσθη ὁ Παΐσιος νὰ παραιτηθῇ. Ἀπεχώρησεν εἰς τὸ ἐρημητήριόν του, τὴν Μονὴν τῆς Χάλκης, ὅπου καὶ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη 11 Δεκεμβρίου 1756. Τὸ σχετικῶς μακρὸν ἐπιτύμβιον τοῦ τοῦ τάφου—ἐν σχέσει πρὸς ἄλλο συντομώτατον—μᾶς πληροφορεῖ τὴν ἀκριβῆ χρονολογίαν τοῦ θανάτου του.

Ἀπὸ τὰ σημειώματα τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς καὶ ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις αὐτόπτου μάρτυρος τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου Αου († 1859) φαίνεται ὅτι ὁ Παΐσιος κατῴκει εἰς ἰδιαίτερον «ὀσπήτιον τῆς Μονῆς». Ἡ ἰδιόχειρος σημείωσις τοῦ Παϊσίου ἔχει οὕτως: «Ἀφιέρωσεν ἡ διδασκάλα Μαριώρα, καὶ ἡ κόρη της Σοφία, ἕτερα γρόσια χίλια πεντακόσια, τὰ ὁποῖα ἔδωσεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν **νέων ὀσπητίων**, τῷ αὐτῷ ἔτει (1752) Νοεμβρίου ιζ' καὶ ἡ μετριότης ἡ ἐμή.... γρόσια ἑπτακόσια πεντήκοντα». Κάτωθεν τῶν λέξεων αὐτῶν σημειώνει ὁ Β. Κουτλουμουσιανὸς εἰς τὸ ἀναφερθὲν ὑπόμνημά του τὰ ἀκόλουθα: «Τὰ ὀσπήτια ταῦτα εἶδε, κατὰ τὸ 1786, καὶ ὁ πολλάκις διυληφθεὶς Πατριάρχης Κωνστάντιος ὁ Α' ἐρείπια μὲν καὶ ἀκατοίκητα ὄντα, φυλάττοντα δέ, τὴν ὀνομασίαν: «Παϊσίου Πατριάρχου» [17]). Ἐκτὸς τοῦ ὁ-

---

[16]) Κ. Σάθα Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη Γ', σ. 208, 210, 211. Βενδότου Ἐκκλ. Ἱστορία 87, 88. Κ. Δυοβουνιώτου μν. ἔργον 101 καὶ ἑξ. Καὶ ὁ Εὐάγγελος Σαβράμης εἰς τὸν δέκατον τόμον τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρίας Βυζ. Σπουδῶν (σ. 167 καὶ ἑξ.) ἐδημοσίευσε μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ πρώτη καθαίρεσις τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου Ε' τοῦ Καρακάλου», ὅπου ἐκθέτει, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν τοῦ Σ. Μακραίου τὰ κατὰ τὴν Δην πατριαρχείαν τὰ Παϊσίου συμβάντα ὀχλαγωγικὰ κινήματα. Βλέπε καὶ Σάρδεων Γερμανοῦ ἔνθ' ἀν. Β', σ. 39.

[17]) Τὸ μακρὸν ἐπιτύμβιον ἐπὶ τοῦ τάφου — εὑρισκομένου ἐν τῷ προνάῳ τῆς Μονῆς — τοῦ Παϊσίου ἔχει οὕτως:

Καλύπτει δέμας τύμβος οὗτος ποιμένος,
Οἰκουμενικοῦ Παϊσίου, ὄλβιον·

σπητίου τοῦ Παϊσίου ὑπῆρχον καὶ ἄλλα («τῶν νέων ὀσπητίων») εἰς τὰ ὁποῖα διέμενον ἐπὶ ἐνοικίῳ «ὁ μητροπολίτης Προύσης Μελέτιος, περὶ τοῦ ὁποίου μακρὸς ἤδη ἐγένετο λόγος, ὁ χρονογράφος σπαθάρης Ἀθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης (ἐντεῦθεν τὸ χειρόγραφον τῆς Μονῆς τὸ περιέχον τοὺς ἀκμάσαντας λογίους Ἕλληνας), ὁ Γεώργιος Σαμουρκάσης, ἡ Ποστελνίτσεσα Κασσάνδρα» [18]).

Ὡς ἤδη ἐλέχθη ἓν ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα πρὸς τὴν Μονὴν τῆς Παναγίας ἀφιερώματα τοῦ Παϊσίου εἶναι τὸ «τετραυάγγελον μεμβράνα» κεκοσμημένον μὲ θαυμασίας μικρογραφίας.

Περὶ τούτου, ὡς ἤδη ἀνέφερα, ἔγραψα γαλλιστὶ ἰδιαίτερον φυλλάδιον. Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου κατεχώρισεν ἀρκετὰς γραμμὰς εἰς τὸν τόμον τὸν ὁποῖον συνέγραψε διὰ τὰ κειμήλια τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου. Ὡς δὲ γράφω εἰς τὴν πραγματείαν μου «Κειμηλιοφυλάκιον τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου. . . .» (Σταμποὺλ 1938) σ. 5, τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐξ ἀφορμῆς τῆς γαλλικῆς περὶ τούτου μελέτης μου ἐθεωρήθη πολυτιμότατον καὶ θαυμασμοῦ ἄξιον ὑπὸ τῶν Βυζαντινολόγων καὶ δὴ τῶν περὶ τὴν βυζαντινὴν τέχνην ἀσχολουμένων, ὡς π. δ. χ. Panowski, καθηγητοῦ τότε ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἀμβούργου, καὶ τῶν λίαν γνωστῶν Gabriel Millet καὶ Charles Diehl. Πόθεν ἀπέκτησε τὸ κειμήλιον τοῦτο ὁ Παΐσιος μᾶς εἶναι ἄγνωστον. Πάντως ὅμως ἡ ἀπόκτησις αὐτοῦ φανερώνει ἄνθρωπον φιλόμουσον καὶ φιλόκαλον, ἡ δὲ ἀφιέρωσίς του εἰς τὴν Μονὴν μαζὶ μὲ τὰς ἄλλας τοιαύτας ἀποδεικνύει καὶ τὴν πρὸς τὴν Μονὴν ἀγάπην του καὶ τὴν εὐσέβειάν του.

Δὲν θὰ ἀναφέρω τὰς κατὰ τὰς τέσσαρας πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου ἐκδοθείσας πράξεις σχετικὰς εἴτε πρὸς μονὰς εἴτε πρὸς μητροπόλεις. Ταύτας ἀναφέρει ὁ μακαρίτης Μ. Γεδεὼν εἰς τοὺς πατριαρχικούς του Πίνακας. Θὰ κάμω λόγον περὶ δύο σουλτανικῶν φερμανίων ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν ἐξεδόθη τὴν 31ην Ἰανουαρίου 1752, τὸ δὲ ἄλλο τὴν 31ην Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους. Περὶ τῶν φερμανίων τούτων ἔγραψα διὰ μακρῶν εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς Φωτιείου μου Βιβλιοθήκης (σ. 16 κ. ἑξ). Ἀμφότερα ἐξεδόθησαν κατὰ τὴν τετάρτην πατριαρχείαν τοῦ Παϊσίου. Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεως τοῦ πατριαρχείου

Ὃς εὐσεβοφρόνως τε καὶ εὐμηχάνως
ἴθυνε τὸ σύστημα τῶν Ὀρθοδόξων.
Ἔτεσι πλείστοις˙ ἔπειτ᾽ ἐφησυχάσας
ἐν τῇδε μονῇ κατέλιπε τὸν βίον
εἰς χεῖρας Θεοῦ παρατιθεὶς τὸ πνεῦμα.
Ἐν ἔτει ,αψνστ᾽ Δεκεμβρίου ια᾽.

[18]) Μ. Γεδεὼν ἐν Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ 1902, σ. 484.

Ἐκ τοῦ ἱστορημένου Εὐαγγελιαρίου
τοῦ Πατριάρχου Παϊσίου τοῦ Β'.

Κων/πόλεως. Τέσσαρες μητροπολῖται θὰ παρέμενον παρὰ τῷ Πατριάρχῃ διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας. Συνεσωρεύοντο πολλοὶ μητροπολῖται ἐν Κων/πόλει καὶ οἱ πλεῖστοι διῴκουν τὰς ἐπαρχίας των δι᾽ ἐπιτρόπων, εἰσεπράττοντο δὲ ἀπὸ τοὺς ῥαγιάδες χρήματα περισσότερα παρ᾽ ὅσα ὡρίζοντο εἰς τὰ Αὐτοκρατορικὰ φερμάνια. Ἡ ἐπανάληψις τῶν τοιούτων ἐκτρόπων, διαλαμβάνει τὸ φερμάνιον, θὰ προεκάλει τὴν τιμωρίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου Παϊσίου. Ὁ ἀναγνώστης πολλὰ θὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς κατὰ τοὺς μετὰ τὴν Ἅλωσιν χρόνους διοικήσεως τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου, ἀναγινώσκων τὰς πρώτας σελίδας τοῦ πρώτου μέρους τοῦ προμνημονευθέντος ἔργου μου. Ὁ Παΐσιος δὲν ἐπολιτεύθη, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μεταβάσεως τῶν ἀρχιερέων (ἐνδημούντων) εἰς τὰς ἐπαρχίας των, κατὰ τὸν τρόπον καὶ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ προκατόχου του Κυρίλλου τοῦ Ε΄, «ἐλθόντας εἰς προσκύνησίν του (τοῦ Κυρίλλου) τοὺς ἀρχιερεῖς σιδηροδεσμεῖ καὶ πέμπει εἰς τὰς ἐπαρχίας των» [19]).

Κατὰ τὸ 1730 δύο ἕτερα ἔγγραφα — ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ ἰδίου — ἐξεδόθησαν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔνορκος συμφωνία μεταξὺ τοῦ Παϊσίου καὶ τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερέων. Τὸ δεύτερον εἶναι μία περιληπτικὴ ἐπανάληψις τοῦ πρώτου ἐν τῷ ὁποίῳ μακρὸς γίνεται λόγος περὶ τῶν χρεῶν τοῦ Κοινοῦ, περὶ τῶν ἰδιαιτέρων χρηματικῶν βαρῶν τοῦ Παϊσίου «διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Ἐγρῆ - Καποῦ. Μνεία γίνεται καὶ περὶ τῆς μεγάλης πυρκαϊᾶς τοῦ 1730 «ἡ ὁποία οὐ μόνον τοσοῦτον πλῆθος εὐσεβῶν Χριστιανῶν παντελῶς ἐξηφάνισε καὶ εἰς ἐσχάτην δυστυχίαν κατήνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν τῆς καθ᾽ ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὰ μέγιστα ἐζημίωσε διὰ τῆς ἀποτεφρώσεως τῶν τοσούτων Ἁγίων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς στερήσεως τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων αὐτῶν». Κατόπιν λόγος γίνεται περὶ τῆς ἐνόρκου συμφωνίας μεταξὺ Πατριάρχου καὶ ἐνδημούντων ἀρχιερέων, τοῦ Παϊσίου ἀναλαβόντος νὰ καταργήσῃ διὰ τῶν παρὰ τῇ Κυβερνήσει ἐνεργειῶν του τὸν νεωστὶ εἰσαχθέντα φόρον τοῦ μουκαρερίου (= τῆς βεβαιώσεως τῆς πατριαρχείας γενομένης κατ᾽ ἔτος), νὰ ὑπερασπίζηται τὸ Κοινόν, καὶ νὰ μὴ πράττῃ τι «χωρὶς τῆς βουλῆς καὶ γνώμης τῶν συναδέλφων ἀρχιερέων». Οἱ δὲ συμβαλλόμενοι ἀρχιερεῖς ἀνελάμβανον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἶναι ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Πατριάρχην, ἀποφεύγοντες παντὶ τρόπῳ τὴν βιαίαν καὶ ἰδιοτελῆ ἀλλαξοπατριαρχείαν. «Ὑποσχόμεθα μήτε τινὰ ἐξ ἡμῶν δέχεσθαι ὁλοτελῶς τὴν πατριαρχείαν, ἀλλὰ καὶ βιαζόμενοι τυχὸν καὶ κινδυνεύοντες ἀποποιεῖσθαι καὶ ἀποβάλλειν τούτων σθένει παντὶ καὶ στέργειν τὴν ἐκ τῆς ἀποκρούσεως ταύτης ἑπομένην ζημίαν. . . .» Καὶ

[19]) **Ἀ. Ὑψηλάντου, «Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν», σ. 372.**

περαιτέρω ἀναγινώσκομεν: «Οὔτε μὴν τολμῆσαι (τὸν Παΐσιον καὶ οἱονδήποτε ἄλλον Πατριάρχην) πώποτε δοῦναι ἄρζιον (= ἀναφορὰν εἰς τὸν Σουλτᾶνον) καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἐξώσεως ἢ ἐξορίας κατά τινος τῶν ἀρχιερέων ἄνευ γνώμης καὶ εἰδήσεως καὶ συναινέσεως ἁπάντων τῶν συνεδριαζόντων καὶ ἐνδημούντων ἐν Κων/πόλει ἀρχιερέων».

Δυστυχῶς αὐτά, ὡς εἴδομεν, δὲν ἐτηρήθησαν. Πρωτίστως δὲ ὁ καταστρατηγήσας τὰς μετὰ φρικτῶν ὅρκων γενομένας συμφωνίας ἦτο ὁ ἀντίπαλος τοῦ Παϊσίου Κύριλλος ὁ Ε', ὁ Μωραΐτης ἢ ἄλλως Καρακάλος λεγόμενος [20]).

Ἐξέδωκα εἰς τὸν Βον τόμον τῆς Φωτιείου βιβλιοθήκης (σ. 167—168) καὶ ἓν ἀνέκδοτον γράμμα τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Σιλβέστρου πρὸς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην Παΐσιον Β', σταλὲν ἐκ Χαλεπίου ἢ ἐκ Δαμασκοῦ κατὰ Φεβρουάριον ἢ μᾶλλον Μάρτιον τοῦ 1748. Τὸ γράμμα ἀναφέρει ὅτι καὶ ἄλλας ἐπιστολὰς ἔστειλε πρὸς τὸν Παΐσιον καὶ εὔχεται «διατηρεῖν καὶ περιφρουρεῖν αὐτὸν ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ. . . καὶ εἰρηναίᾳ καταστάσει ἐπὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον».

Γεγονὸς ἀξιοσημείωτον ἔλαβε χώραν ἐπὶ τῆς τρίτης πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου, περὶ τοῦ ὁποίου ἐπληροφόρησε τὴν ἐκκλησίαν Κων/πόλεως ὁ τότε μητροπολίτης Σμύρνης Νεόφυτος, ἡ ἐμφάνισις τοῦ τεκτονισμοῦ ἐν Τουρκίᾳ. Ὁ Καισάριος ὁ Δαπόντε εἰς τὴν «Βίβλον Βασιλειῶν» γράφει: «Ἡ εἴδησις ταύτης τῆς τάξεως καὶ τοῦ νεωτερισμοῦ ἐδόθη τῇ Ἁγίᾳ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ κὺρ Παϊσίου παρὰ τοῦ Σμύρνης κὺρ Νεοφύτου ἀπελθόντων τῶν Κονιάτων (τοὺς τέκτονας ὀνομάζει Κονιάτας ἐκ τοῦ κονία) ἐκεῖ (Σμύρνην). Ἐκεῖθεν ἦλθαν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὸν Γαλατᾶν, καὶ ἔκαμαν Κυνιάτας τινάς. Μαθόντες δὲ οἱ κρατοῦντες εὐθὺς ἀπεδίωξαν αὐτούς. Τοῦτοι οἱ Κονιάται λέγεται ὅτι νὰ ἐπρωτοφάνησαν εἰς τὴν Ἰγγλιτέραν πρὸ 70—80 χρόνων ἀπὸ τῆς σήμερον, ὅπου ἐφανερώθη παρὰ τοῦ Σμύρνης ἡ τάξις των, ἤγουν ἀπὸ τοῦ 1747 ἔτους ἀπὸ Χριστοῦ». Ὁ Μ. Γεδεὼν εἰς τοὺς πατριαρχικούς του πίνακας (σ. 641) ἀναφέρει τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὸ ἴδιον γεγονός: «Κατὰ τὸ 1744 ἢ 1745 ἡ Ἐκκλησία πληροφορηθεῖσα τὴν ἐν Γαλατᾷ Κων/πόλεως σύστασιν μασονικῆς λέσχης ἐξέδωκεν ἐπὶ τούτῳ συνοδικὸν

---

20) Ἴδε τὰ ἔγγραφα αὐτὰ καὶ ὅλην τὴν ἐξέλιξιν τῶν σχετικῶν πρὸς αὐτὰ γεγονότων εἰς τὸν Α΄ τόμον τῆς Φωτιείου Βιβλιοθήκης μου, σ. 118 καὶ ἑξ. 157 καὶ ἑξ. Ὁ Βενδότης (μν. ἔργον 87) ἀναφέρει «φοβερὸν καὶ τρομακτικὸν ὅρκον» κατὰ τὴν τρίτην πατριαρχείαν τοῦ Παϊσίου (1744—1748). Πρόκειται περὶ λελανθασμένης χρονολογίας ἢ περὶ νέου ὅρκου; Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν μᾶλλον τὸ πρῶτον καθότι ἡ χρονολογία 1730 καταχωρίζεται εἰς ἀντίγραφον ἐπισήμου πατριαρχικοῦ ἐγγράφου, περιέχοντος τὰ ὅσα γράφει ὁ Βενδότης.

γράμμα ὅπερ ἀπεδοκίμαζε τὴν ἑταιρίαν ταύτην, ὡς ἀνέγνων ἐν ἁγιορειτικῷ χειρογράφῳ» [21]).

Ἐπὶ τοῦ Παϊσίου, καθὼς ἀναφέρει ὁ ἀπὸ Προϊλάβου Καλλίνικος τὸν ὁποῖον καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀντιγράφουν ὁ Βενδότης, ὁ Κούμας καὶ ἄλλοι, κατὰ τὸ 1730 γενομένης τῆς στάσεως τοῦ Χαλὴλ Πατρώνα «κατεπατήθη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν τὸ πατριαρχεῖον, τὰ ἅγια λείψανα κατεκόπη καὶ μεμέρισται, τὸ μῦρον ἐξεχύθη, αἱ εἰκόνες αἱ διὰ ψηφίδων κατεκλάσθησαν αἱ ἐκ τῆς Παμμακαρίστου καὶ ὁ ἅγιος ἄρτος (φεῦ) καταπεπάτηται καὶ ἄλλα πολλὰ ὁ ναὸς πέπονθε» [22]). Ὁ Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανὸς (ἔνθ᾽ ἀν. σ. 38) ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας Χάλκης ἀναφέρει ἓν γεγονός, συμβὰν ἐπὶ τῆς τετάρτης πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου τὸ 1751: «Ἡγουμενεύοντος γρηγορίου Ἱερονομονάχου ἐσήκωσεν τὰ χαβαρικὰ ποὺ ἔδιναν τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δύο μοναστήρια. Τὸ ἐδικόν μας καὶ ἡ ἁγία τριάς, πάλιν ἡμῶν ἀφέντης καὶ δεσπότης κὺρ κὺρ Παΐσιος, καὶ ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος νὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ τὸν μισθὸν ψυχικὰ καὶ σωματικά». Βεβαίως ἐλάχιστον συμβὰν ἀντίθετον ὅμως πρὸς τὴν ὑπό τινων χρονογράφων διασαλπισθεῖσαν ἄκραν φιλοχρηματίαν τὴν ὁποίαν δῆθεν ἐπέδειξεν ὁ Παΐσιος κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας πατριαρχείας του.

Οἱ χρονογράφοι ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι εἶναι σύγχρονοι τοῦ Παϊσίου, καὶ τοὺς ὁποίους πολλάκις ἀνέφερα, ἐπαινοῦν τὸν Παΐσιον διὰ τὴν κατὰ τὴν πρώτην πατριαρχείαν του διοίκησιν καὶ συμπεριφοράν του. Ὁ Καλλίνικος ἀναφέρει τὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων χρονογράφων ἐπαναλαμβανομένην πληροφορίαν, ὅτι ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου «γέγονε τόμος συνοδικός, ἵνα οἱ ἄξιοι καὶ σπουδαῖοι καὶ βίου σεμνοῦ εἰς τὰς ψήφους ἐκλέγωνται καὶ ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου τὸ σιμωνιακόν» [23]). Φαίνεται ὅτι τυχαῖοι ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἢ μᾶλλον ἱερομόναχοι ὑπηρετοῦντες εἴτε εἰς τὸ πατριαρχεῖον, εἴτε εἰς τὰς μητροπόλεις, εἴτε εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων/πόλεως προεβιβάζοντο συνήθως εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, προσφέροντες χρηματικὰ ποσὰ εἴτε εἰς τὸν πατριάρχην, εἴτε εἰς τοὺς ἰσχύοντας συνοδικούς, εἴτε καὶ εἰς τὸν

---

[21]) Βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην Β', σ. 29 καὶ αὐτόθι σημ. 25.

[22]) Κ. Δυοβουνιώτου, ἔνθ' ἀν. σ. 97. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὸ 1730 καὶ ἄλλαι ψηφιδωταὶ εἰκόνες ἐσῴζοντο εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν αἱ ὁποῖαι τότε ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, τῶν ἐκθρονισάντων τὸν Σουλτᾶνον Ἀχμὲτ τὸν Γ'. Βλάβη τῆς σῳζομένης εἰκόνος τῆς Παμμακαρίστου διακρίνεται μέχρι τῆς σήμερον.

[23]) Κ. Δυοβουνιώτου, μν. ἔργ. σ. 90.

μὲν καὶ εἰς τοὺς δέ. Ὁ Βενδότης κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχείαν τὸν περιγράφει μᾶλλον «ὡς λύκον παρὰ ὡς ποιμένα». Ἡ πεῖρα δ. λ. δ. τῆς πρώτης πατριαρχείας ἐδίδαξε τὸν Παΐσιον «τὸ εὐμετάβλητον τῶν πραγμάτων» καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπεδόθη εἰς τὸ νὰ μαζεύῃ χρήματα» [24]). Τὸν μέμφεται διότι τὸ 1744 κατὰ τὴν τρίτην πατριαρχείαν του προσέλαβεν ὡς συνεργάτην τὸν Σαμουὴλ Χαντζερῆ — ἄλλοτε ἀρχιδιάκονόν του ἐν τοῖς Πατριαρχείοις — τὸν μητροπολίτην Δέρκων καὶ κατόπιν Οἰκ. Πατριάρχην, προβιβάσας τὴν ἐπαρχίαν Δέρκων ἐν τῇ στήλῃ τῶν μητροπολιτῶν καὶ θέσας τὸν μητροπολίτην Δέρκων μετὰ τὸν Χαλκηδόνος. Ἡ πρᾶξις ὅμως αὕτη τοῦ Παϊσίου δὲν εἶναι ἀξιόμεμπτος, καθότι ἔκαμεν ἀρίστην ἐκλογήν, προσλαβὼν τὸν Σαμουὴλ ὡς συνεργάτην, κληρικὸν ἀναδειχθέντα ἄριστον μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων κληρικῶν τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα. Ὁ Παΐσιος βεβαίως εἶχε τὰ ἐλαττώματά του, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημείωσα, οἱ κυβερνῶντες ἄνδρες, εἴτε κοσμικοί, εἴτε κληρικοί, πρέπει νὰ κρίνωνται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς ὅλας τὰς συνθήκας τοῦ περιβάλλλοντος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀσκοῦν τὰ ὑψηλά των καθήκοντα. Ὁ Σέργιος ὁ Μακραῖος, ὁ τοὺς πάντας ἐπαινῶν, ὡς ἤδη ἐσημείωσα, κάμνων λόγον διὰ τὴν τετάρτην καὶ τελευταίαν πατριαρχείαν τοῦ Παϊσίου γράφει: «Ὁ δὲ Παναγιώτατος κὺρ Παΐσιος διὰ πολλῶν δεήσεων καὶ κοινῆς τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ κληρικῶν προσκλήσεως καὶ ἱκετείας πρὸς τοὺς δυνάστας ἐπαναλαμβάνει τέταρτον τὸν οἰκ. θρόνον..... καὶ τὴν συνήθη αὐτῇ πρὸς πάντας ἐπιείκειαν καὶ ἄλλας ἀρετὰς ἐμφανίζει». Κατὰ τὸν ἴδιον χρονογράφον ἐκυβέρνα τὴν Ἐκκλησίαν «ἐπιστημόνως καὶ θεοφιλῶς» καὶ ἐπωφελούμενος ἐκ τῆς μακρᾶς του πείρας ἀπεσόβει τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους προσεπάθουν νὰ δημιουργήσουν κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας οἱ ἐξωτερικοὶ τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου ἐχθροὶ καὶ ἰδίως οἱ «δυτικοί». Ἀναγνωρίζει εἰς τὸν Παΐσιον «ἀγχίστροφον» καὶ πολιτικὴν σύνεσιν καὶ φρόνησιν. Ἀποκαλεῖ πρὸς τούτοις αὐτὸν «μέγαν ἐν πατριάρχαις» [25]).

Ἀναμφιβόλως ἡ κρίσις αὐτὴ τοῦ Σ. Μακραίου ἐνέχει ὑπερβολάς, τὰς ἀντιθέτους ὅμως ὑπερβολὰς ἐγκλείει καὶ ἡ κρίσις τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου Καλλινίκου τὴν ὁποίαν ἐπανέλαβον καὶ οἱ ἀκολουθήσαντες αὐτὸν Βενδότης, Κούμας καὶ αὐτὸς ὁ Βυζάντιος Σκαρλάτος, ὁ ὁποῖος σημειώνει διὰ τὴν δευτέραν πατριαρχείαν τοῦ Παϊσίου τὰ ἑξῆς λόγια: «Ἐξώσθη,

---

[24]) **Μνημ. ἔργ. σ. 86.**

[25]) **Κ. Σάθα μν. ἔργ., σ. 207, 208.**

μισηθεὶς διὰ τὴν ἄπληστον μάλιστα φιλοχρηματίαν του» [26]. Ὅταν ὅμως ἀναφέρῃ τὰ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου χαρακτηρίζει αὐτὸν «ὡς πεπαιδευμένον καὶ τὸ ἦθος ἤπιον».

Οὔτε ἡ μόρφωσίς του, οὔτε ἡ πίστις του τὸν ἐγκατέλειψαν. Ἐκυβέρνησε τὸ Οἰκ. Πατριαρχεῖον, ἂν ὄχι ὡς μέγας, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ὡς ἀρκετὰ καλὸς Πατριάρχης. Ἀπὸ ὅσα γράφει ὁ Σ. Μακραῖος περὶ περιβολῆς καὶ τοῦ σχήματος τῶν ἀρχιερέων τῆς ἐποχῆς τοῦ Παϊσίου ἐξάγεται ὅτι ὁ Παΐσιος συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀξιοπρεπεστέραν ἐμφάνισιν τῶν ἀρχιερέων, «τά τε τῆς περιβολῆς αὐτῶν καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπὶ τὸ ἁβρότερον παρεξέκλιναν, πενιχρὰ ὄντα πρότερον καὶ καθωσιωμένα».

Ἐννέα ἔγγραφα τουρκιστὶ γεγραμμένα καὶ σταλέντα εἰς τοὺς Σουλτάνους τῆς Τουρκίας, ἀνήκοντα δὲ εἰς τὴν γνωστὴν συλλογὴν Ι. Χότζη—φέροντα ἀριθμοὺς 120—128, φυλαττόμενα τώρα εἰς τὴν ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Ἀθηνῶν—ἐξεδόθησαν κατὰ τὰς πατριαρχείας τοῦ Παϊσίου. Τὰ ὀκτὼ φέρουν τὴν ὑπογραφήν του Bende Paysios Patriki Istanbul Rum, τὸ δὲ ἓν τὴν τοῦ ἐπισκόπου Φαναρίου καὶ Φερσάλων.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

26) «Κωνσταντινούπολις» τόμ. Β, σ. 541.

ΣΚΕΨΙΣ, ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ, ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΘΕΙΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ «Ὀρθοδοξίαν» τοῦ 1941 (σ. 92—95) ἔγραψα περὶ τῶν ὅρων «φιλόσοφος», «φιλοσοφία» καὶ «φιλοσοφεῖν» παρὰ τῷ ἱερῷ Χρυσοστόμῳ. Ὡς καὶ τότε ἐσημείωσα, ὁ θεῖος Χρυσόστομος οὐδὲν ἰδιαίτερον περὶ φιλοσοφίας ἔργον συνέγραψεν. Ἐμελέτησεν ὅμως καλῶς τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καθὼς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ πλείστων χωρίων τῶν πολλῶν του ἔργων ὅπου ὁμιλεῖ περὶ «πλήθους φιλοσόφων, τῶν κατασαπέντων ἐν Ἀκαδημείᾳ καὶ περιπάτοις» [1]), περὶ «τῆς πρώτης τῶν ὄντων ἁπάντων ἀρχῆς» κ. ἄ. [2]). Ὀλιγώτερον φιλοσοφῶν, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς κυρίως λεγομένης φιλοσοφίας παρὰ τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, ἀνεξάντλητος ἐμφανίζεται ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν περιεχόμενον τῶν ὅρων «φιλόσοφος» καὶ «φιλοσοφεῖν». Πολλαχοῦ τῶν συγγραμμάτων του τονίζει ποῖα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ἡ χριστιανικὴ ἀρετὴ καὶ ἡ καθόλου ἀφοσίωσις εἰς ὑψηλὰ ἠθικὰ ἰδανικὰ ἐντὸς τῆς ἐσωτερικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος φαντάζεται νὰ στέκεται ἐπάνω εἰς μεγάλην τινὰ ἀκρώρειαν καὶ ἀπρόσβλητον ἀπὸ τὰ κύματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πεπροικισμένον δὲ «μὲ μεγάλην καὶ φιλόσοφον ψυχήν» [3]), ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τὸν χαρακτηρίζει ὡς ἑξῆς: «Πάντα ἐνδώσει πρότερον ἢ φιλόσοφος. . .» αὐτὸς παίρνει πτερὰ ἀετοῦ μὲ τὰ ὁποῖα ἀναβαίνει πρὸς τὸν Θεόν. . . αὐτὸς εἶναι «ἄϋλος ἐν ὕλῃ, ἐν σώματι ἀπερίγραπτος, ἐπὶ γῆς οὐράνιος, ἐν πάθεσιν ἀπαθής, πάντα ἡττώμενος πλὴν φρονήματος, νικῶν τῷ νικᾶσθαι τοὺς κρατεῖν νομίζοντας» [4]). Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτιος χριστιανός, ὁ κατὰ Χριστὸν φιλόσοφος καὶ ὑπεράνθρωπος.

Ἡ μεγάλη ὅμως διάνοια τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου δὲν ἀφῆκεν ἐντελῶς ἄθικτα καὶ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἐκλαμ-

---

[1]) Ὁμιλία δ´ εἰς τὰς Πράξεις.

[2]) Ὁμιλία ξγ´ εἰς τὸν Ματθαῖον.

[3]) Λόγος δ´ εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν.

[4]) Λόγος XXVI Migne 35, στ. 1245. Ὁ ἄγνωστος συγγραφεὺς τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς διὰ τοὺς πρώτους χριστιανοὺς γράφει: «Ἐν σαρκὶ τυγχάνουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ σάρκα ζῶσι, ἐπὶ γῆς διατρίβουσιν, ἀλλ᾽ ἐν οὐρανῷ πολιτεύονται. . . . . καὶ ὃ ἐν σώματι ψυχή, τοῦτο ἐν κόσμῳ χριστιανοί. . . .

βανόμενα ταῦτα ὑπὸ τὴν γενικωτάτην των μορφήν. Ἄλλως τε αὐτὸ ἦτο πολὺ φυσικὸν δι᾿ ἓν πνεῦμα τόσον δυνατόν, ὅσον τὸ ἰδικόν του. Τοῦτο αὐτομάτως θὰ ἐγίνετο, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἐμυεῖτο εἰς τὰ δόγματα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, πολὺ περισσότερον μετὰ τὴν λιπαρὰν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας ταύτης.

Ὡς εἶναι βέβαιον, ἡ φιλοσοφία τοῦ Καρτεσίου ὑπάρχει ἐν σπέρματι εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, τοῦ φιλοσοφικωτέρου τῶν Πατέρων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἀμφιβάλλω, ἄρα σκέπτομαι, ἄρα ὑπάρχω. Εὑρίσκεται εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἱ. Αὐγουστίνου de vera religione [5]) καὶ ἀλλ. «Πᾶς ὅστις ἐννοεῖ ἑαυτὸν ἀμφιβάλλοντα, τὸ ἀληθὲς ἐννοεῖ (τὴν πραγματικότητα), καὶ εἶναι βέβαιος περὶ τούτου τὸ ὁποῖον ἐννοεῖ, πᾶς ὅστις λοιπὸν ἀμφιβάλλει καί ἐστιν ἀλήθεια, εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του ἔχει τὸ ἀληθές, ἑπομένως δὲν ἀμφιβάλλει» [6]). Ὅλα τὰ μεγάλα πνεύματα ἐφιλοσόφησαν καὶ φιλοσοφοῦν. Καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐφιλοσόφησε καὶ πόσας φορὰς θὰ ἐπανέλαβε τὸν στίχον τοῦ Βιργιλίου: félix qui potuit rerum cognoscere causas. Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ὁποῖος ἠμπόρεσε νὰ μάθῃ τὰς αἰτίας τῶν πραγμάτων. Εἰς τὴν σκέψιν διεῖδε τὸν κλονισμόν, τὴν ἀμφιβολίαν. Ἱκανοποιήθη μὲ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν.

«Ὥσπερ γὰρ οἱ λογισμοὶ διαιροῦσι καὶ σαλεύουσιν, οὕτως ἡ πίστις στερεοῖ καὶ παγῆναι ποιεῖ» [7]). Ὁ ἀνθρώπινος λογισμὸς ἀφιέμενος μόνος του εἰς τὰς ἐρεύνας του καὶ ζητῶν «ἰσχυρότερα ἑαυτοῦ», κατὰ τὸν Σιράχ, περιπίπτει εἰς πλάνας. Τί ζητεῖ ὁ ἄνθρωπος, τὸ πεπερασμένον αὐτὸ ὄν; Νὰ γίνῃ τὸ Ἄπειρον πεπερασμένον, τὸ θεῖον ἄνθρωπος, ἢ τὸ πεπερασμένον Ἄπειρον, ὁ ἄνθρωπος Θεός, διὰ νὰ ἀντιληφθῇ πλήρως ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεόν; Κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον ὅσοι ζητοῦν τὸ πᾶν νὰ ἐμπιστευθοῦν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν, εἰς τοὺς λογισμούς, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν πίστιν. Ἐντεῦθεν προέρχονται τὰ διανοητικὰ ναυάγια, ἡ ὕπαρξις διαφόρων ἀλληλοσυγκρουομένων φιλοσοφικῶν συστημάτων. Πλοῖον ἀσφαλές, τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ εἰς εὔδιον λιμένα ἡσυχίας καὶ ἠρεμίας, εἶναι ἡ πίστις [8]). Ὁ Θεός, καθὼς διδάσκει ὁ θεῖος Πα-

[5]) De vera religione 73. **Βλέπε Β. Ἀντωνιάδου «Ἱστορία τῆς Μέσης Φιλοσοφίας» σ. 67 καὶ τὰς σημειώσεις τῆς ἰδίας σελίδος.**

[6]) «Omnis qui se dubitantem intelligit, verum intelligit, et in hac re, quam intelligit, certus est. Omnis igitur, qui, utrum sit veritas in seipso habet verum, unde non dux bitet».

[7]) **Ὁμιλία 10η εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεῖς.**

[8]) **Καὶ πίστεώς τινες ἐκτρέπονται οἱ λογισμοῖς τὸ πᾶν ζητοῦντες, ναυάγια γὰρ ἐργάζεται ὁ λογισμὸς καὶ ἔστι πλοῖον ἀσφαλὲς ἡ πίστις. «Ὁμιλ. Ε΄, Α΄ Ἐπιστ. πρὸς Τιμόθεον,** Migne **62 στ. 527.**

τήρ, δὲν εἶναι τόσον πτωχὸς ὥστε νὰ ἔχῃ τοιαύτας καὶ τοσαύτας ἐνεργείας καὶ νὰ κάμνῃ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἔργα, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ περιληφθοῦν ὅλα αὐτὰ εἰς τὴν ἀσθενῆ διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου [9]).

Τὸ ἀκατάληπτον τοῦ Θεοῦ ἐξήτασε καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὸν δεύτερον ἰδίᾳ θεολογικὸν λόγον του (Migne 36, στ. 26 κ. ἑξ). Ἡ διδασκαλία αὐτὴ τῶν Πατέρων δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸν ἀπόλυτον Σκεπτικισμὸν τῶν νεωτέρων φιλοσόφων, οὔτε μὲ τὸν Ἀγνωστικισμὸν τοῦ Ἄγγλου φιλοσόφου Χέρμπερτ Σπένσερ [10]). «Εἰς ἐμαυτὸν συστραφείς, γράφει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, εἶδον Θεοῦ τὰ ὀπίσθια». Μὲ τὴν πλήρη περισυλλογὴν τῆς ἐσωτερικῆς του ὑπάρξεως δὲν κατώρθωσε νὰ γνωρίσῃ «τὴν πρώτην τε καὶ ἀκήρατον φύσιν», ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὡς τελευταῖον φθάνει εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Καὶ ὁ μέγας πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος φωνάζει: «Ἀλλ' οὔτε ὑμεῖς ἴστε τί τὴν οὐσίαν ὁ Θεὸς κἂν μυριάκις μαίνησθε» [11]).

Τὸ ἀκατάληπτον τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς πανταχοῦ παρουσίας Του. «Ὅτι μέν ἐστι πανταχοῦ παρὼν ἴσμεν, πῶς δὲ οὐκ ἴσμεν». Εἰς τὴν 23ην ὁμιλίαν εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ὁμιλεῖ περὶ ἀβύσσου ζητημάτων, νὰ συνηθίζωμεν τὸν ἑαυτόν μας εἰς τὸ νὰ μὴ ζητῶμεν λύσιν διὰ τὰ ἀκατάληπτα. Ἐὰν νομίζωμεν ὅτι ἐλύσαμεν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πάντως δὲν ἐλύσαμεν. Ἡ λύσις μας εἶναι κατ' ἀνθρώπινον λογισμόν. «Οἰκεία τῶν τοιούτων λύσις ἡ πίστις ἐστί, τὸ εἰδέναι ὅτι πάντα δικαίως καὶ φιλανθρώπως ὁ Θεὸς καὶ συμφερόντως ποιεῖ **ὅτι καταλαβεῖν αὐτῶν τὸν λόγον οὐκ ἔνι.** Μία λύσις αὕτη, καὶ ταύτης ἀμείνων ἑτέρα οὐκ ἔστι». Εἰς αὐτὴν τὴν λύσιν κατέληξεν ἡ μεγάλη διάνοια τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, πλημμυρισμένη συγχρόνως μὲ πίστιν ἀληθινὴν πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Lessing εἶπεν: «Ἂν ὁ Θεὸς μοῦ παρουσιάζετο μὲ τὰς δύο χεῖρας, εἰς τὴν μίαν ἔχων τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, θὰ τοῦ ἔλεγον: Θεὲ κράτησον διὰ σὲ τὴν ἀλήθειαν καὶ δὸς εἰς ἐμὲ τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας». Καὶ ὁ Πατὴρ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐδῶ ἠρεύνα τὴν ἀλήθειαν, καθὼς κάμνουν καὶ ὅλα τὰ ἰσχυρὰ πνεύματα, ἔφθασεν ὅμως εἰς τὴν σοφὴν ἄγνοιαν περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Pascal εἰς τοὺς Στοχασμούς του. Ἔφθασεν εἰς τὸ τοῦ Πλάτωνος: «Θεὸν νοῆ-

---

[9]) Οὐ γὰρ οὕτω πτωχὸς ὁ Θεός, ὡς τοιαῦτα ἐργάζεσθαι μόνα, ἃ τῇ τῶν λογισμῶν ἀσθενείᾳ περιληφθῆναι δύναται τῶν σῶν». Λόγος ιζ', Α. Κορινθίους.

[10]) Ἴδε ἐμὴν πραγματείαν «ὁ Ἀγνωστικισμὸς καὶ ὁ Χέρμπερτ Σπένσερ».

[11]) Ὁμιλ. 79 εἰς τὸν Ματθαῖον.

σαι χαλεπόν, φθάσαι δὲ ἀδύνατον», τὸ ὁποῖον ἀναφέρει καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὸν προμνημονευθέντα θεολογικόν του λόγον, καὶ τὸ ὁποῖον διεσκεύασεν ὥς ἑξῆς: «Φράσαι μὲν ἀδύνατον, ὥς ὁ ἐμὸς λόγος, νοῆσαι δι᾿ ἀδυνατώτερον» [12]).

Ὁ θεῖος λοιπὸν Χρυσόστομος συνδέει τὸν λογισμὸν μὲ τὴν ἀμφιβολίαν, ὥς κατόπιν σαφέστερον διετύπωσε τοῦτο ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος, καὶ ἀνέδειξεν εἰς φιλοσοφικὸν σύστημα ὁ Καρτέσιος. Τὸν λογισμόν, τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν, θεωρεῖ καὶ δικαίως, ἀδυνατοῦσαν νὰ φθάση εἰς τὴν κατανόησιν τῶν μυστηρίων μὲ τὸν πέπλον τῶν ὁποίων εἶναι σκεπασμένον τὸ θεῖον. Τὴν πλήρη ἀνάπαυσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εὑρίσκει εἰς τὴν πίστιν.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

12) Τομ. 28 κ. ἑξ.

Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΟΝ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΚΗΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΑΠΟ ΜΕΡΟΥΣ ἡμετέρων γενομένη ἐσχάτως ἐν Chichester προεκάλεσεν αἴσθησίν τινα μεταξὺ Ἀγγλικανικῶν καὶ Προτεσταντικῶν κύκλων.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, παρὰ τὴν σύστασιν τοῦ «Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν», ἡ κίνησις ἡ ἀφορῶσα εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς ὀργανικῆς ἑνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν (Faith—Order), διετήρησε κάποιαν αὐτονομίαν. Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς κινήσεως ταύτης συνῆλθεν ἐν Chichester (16—19 Ἰουλίου 1949) ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σουηδοῦ ἐπισκόπου τοῦ Växjö, Dr. Brilioth. Αἱ συζητήσεις ἐπὶ τῶν αἰτίων τῶν διαιρέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν ἦσαν ἄνευ ζωηρότητος. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ὀρθοδόξων ἐν ἐκθέσει του περὶ τῆς ἐννοίας τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, διετύπωσεν ὅτι μόνη ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι ἡ ταμιοῦχος τῆς ἀποκαλυφθείσης ἀληθείας.

Τὸ οὐσιωδέστατον τοῦτο σημεῖον προεκάλεσε τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν προσοχήν, καθὼς μοὶ εἶπε φίλος ξένος σύνεδρος.

Δὲν γνωρίζουν τίνα συνέπειαν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ τοιαύτη ἀνακοίνωσις ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω στάσιν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς «οἰκουμενικῆς κινήσεως». Ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ κατανοηθῇ ἡ ἐντεῦθεν προκληθεῖσα συγκίνησις ἄνευ τῆς σαφοῦς γνώσεως τῶν συγχρόνων ὅρων ὑφ᾽ οὓς διατελεῖ ὁ Ἀγγλικανισμός. Καὶ ἐπίσης διαφέρει σπουδαίως νὰ γνωσθῇ, ἐὰν θὰ ἐμμείνωμεν ἁπλῶς καὶ θεωρητικῶς εἰς τὸν διατυπωθέντα ἰσχυρισμὸν ἢ ἐὰν θὰ ἐγκαινίσωμεν πορείαν, ὁδηγοῦσαν εἰς τὸν διαφωτισμὸν τῆς διεθνοῦς χριστιανικῆς γνώμης περὶ τῶν ἱστορικῶν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν θεολογικῶν ἀξιώσεων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως δώσῃ τὴν φαεινὴν κρηπῖδα τῆς ἑνότητος, τὴν ὁποίαν ματαίως ἀγωνίζονται νὰ εὕρουν αἱ ἀπειράριθμοι χριστιανικαὶ ὁμολογίαι καὶ κοινότητες.

Ἐπὶ τῶν δύο τούτων σημείων δίδομεν ἀκολούθως ἀπόψεις τινάς.

Α' — Η ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΗΝ ΚΑΙ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΚΑΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.

1— Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία καθ' ἑαυτήν.

Τὰ εἰδικὰ ἱστορικὰ αἴτια τὰ προκαλέσαντα καὶ διαμορφώσαντα τὸν Ἀγγλικανισμόν, δὲν ἐπήγασαν ἐκ τοῦ βάθους τῆς συνειδήσεως καὶ ἐκ θετικῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ τῆς Ἀγγλίας. Ἐντεῦθεν ἡ πνευματικὴ διάσπασις τοῦ λαοῦ τούτου καὶ ἡ κατάτμησις αὐτοῦ κατὰ διαφόρους Προτεσταντικὰς ὁμολογίας. Ἡ περίληψις ἐν τῷ Ἀγγλικανισμῷ διαφόρων δογματικῶν στοιχείων ἐκ τῶν ὁμολογιῶν τῶν Προτεσταντῶν ἔχει ἤδη προκαλέσῃ ἀτελευτήτους συζητήσεις περὶ τῆς οὐσίας τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ. Οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, οἵτινες βλέπουν τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ σωτηρίαν εἰς μόνην τὴν ὑποταγήν του εἰς τὴν Ρώμην, ἀναμένουσι τὴν ἤρεμον ἐκπνοήν του, ἥτις χωρὶς νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν οὐδενός, θὰ ἀφήσῃ μόνον σεβαστήν τινα ἀνάμνησιν [1]).

Ἀντιθέτως πρὸς τὸν πρόωρον τοῦτον ἐπικήδειον, ὁ Ἄγγλος ἐκτρέφεται μετὰ τῆς ἐμμόνου ἰδέας ὅτι ὑπάρχει θρησκεία Ἀγγλική, Ἐκκλησία Ἀγγλική, ἐνώπιον τῆς ὁποίας πᾶσαι αἱ ἄλλαι εἶνε συγκροτήματα παραμεμορφωμένα καὶ πλήρη προλήψεων. Πεπεισμένος δὲ περὶ ἑαυτοῦ ὡς ἀποτελοῦντος τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τῆς νέας διαθήκης, τὸν σύγχρονον λαὸν τοῦ Θεοῦ, οὐδεμίαν ἄλλην νόμιμον ἐκκλησίαν δέχεται, ἠθικῶς καὶ φυσικῶς, παρὰ μόνην τὴν Ἀγγλικανικήν [2]). Ὥστε, ἐν λογικῇ συνεπείᾳ, οἱ Ἀγγλικανοὶ θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ὡς ἀποτελοῦντας τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ μέλλοντος καὶ τὸν πυρῆνα περὶ τὸν ὁποῖον θὰ συγκεντρωθοῦν καὶ θὰ ἀποκρυσταλλωθοῦν πᾶσαι αἱ ζῶσαι δυνάμεις τοῦ Χριστιανισμοῦ [3]).

Ἐντατικὴ δὲ εἶναι ἡ συγγραφικὴ ἐργασία πρὸς ἔξαρσιν τοῦ ὑψίστης σημασίας κεφαλαίου τούτου τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ—τῆς ἐρχομένης μεγάλης Ἐκκλησίας—πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ παρελθόντος του, τῆς διατυπώσεως σχεδίων περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς ἀνασκοπῆς τῆς συγχρόνου πνευματικῆς καταστάσεως καὶ τοῦ μέτρου τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῆς [4]).

---

1) Dom de Grunne, ἐν «Esprit et vie», janv. 1948, p. 73.

2) J. — J. — Ign. Döllinger, L' Eglise et les églises, trad. de l'all., Paris—Tournai, 1862, p. 142.

3) Th. O. Wedel, The Coming Great Church. London, 1947.

4) A. T. P. Williams, The Anglican Tradition in the Life of England. London, 1947.

Ἡ «ἀστάθεια» καὶ ἡ ἀβεβαιότης δὲν εἶναι, λέγουν, τὸ «δρᾶμα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας», καθὼς ὑπολαμβάνουν τινές. Οὐχὶ περὶ ἀσταθείας, ἀλλὰ περὶ **ἐλαστικότητος** τῆς Ἐκκλησίας ταύτης δέον νὰ γείνηται λόγος, καὶ μάλιστα περὶ «περιληπτικότητος» (comprehensiveness), ἥτις εἶναι στοιχεῖον ἐν αὐτῇ μεγάλης ζωτικότητος καὶ ἡ ἐγγύησις τῆς ἐπικρατήσεως αὐτῆς. Εἰς τὴν «περιληπτικότητα» ταύτην δὲν βλέπουν οὔτε δογματικήν, οὔτε διοικητικὴν ἀναρχίαν καὶ αὐθαιρεσίαν, καθὼς κατηγοροῦσιν οἱ ἐλευθερόφρονες «Ἀσυμμόρφωτοι». Κατὰ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ὑόρκης, ὁ Ἀγγλικανισμὸς συνδυάζει ἐν ἑαυτῷ ἁρμονικῶς τὸν Καθολικισμὸν καὶ τὸν Προτεσταντισμόν.

Εἰς τὸ ἐν Lambeth συνέδριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἀμερικανικοῦ Ἀγγλικανισμοῦ ἐτιτλοφόρησαν ἑαυτοὺς ἐπισήμως ἐπισκόπους «τῆς Προτεσταντικῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν». Οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐχαρακτήρισαν ἑαυτοὺς «ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους τῆς ἁγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας» 5).

Ὁ ἄξων τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ ζητεῖ νὰ στρέφηται ἐντὸς δύο πόλων. Κινδυνεύει νὰ καταποθῇ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἢ ὑπὸ τοῦ ἄλλου. Πλὴν κατορθώνει νὰ διασῴζῃ εἰς τὰς τάξεις του πιστούς, οἵτινες θὰ ἀπερροφῶντο εἴτε ὑπὸ τῶν Προτεσταντικῶν μερίδων, εἴτε ὑπὸ τοῦ Καθολικισμοῦ τῆς Ρώμης. Καὶ ἐπὶ πλέον ἐμφανίζεται ὡς ἡ κλεὶς εἰς τὰς διεθνεῖς ἐκκλησιαστικὰς σχέσεις, εἰς δὲ τὴν «Οἰκουμενικὴν Κίνησιν» ὡς Ἐκκλησία μεσάζουσα μεταξὺ τῶν ποικιλωνύμων Προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν.

Ὁ ἄλλοτε προϊστάμενος τοῦ ἐν Λονδίνῳ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Παύλου Dr. Inge, ἐν τῷ ἔργῳ του περὶ τοῦ ἐπισκόπου Gore, γράφει: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας εἶχεν ἀρχίσῃ τὸ κεχωρισμένον στάδιόν της διὰ σειρᾶς συμβιβασμῶν καὶ βεβαίως λογικῶς ἀνακολούθων, ἐπειδὴ ἐπίστευεν ὅτι ὑφίστατο ἐν τῇ θρησκείᾳ, καθὼς καὶ ἐν τῷ χαρακτῆρι τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, ἑνότης—ἥτις οὐδόλως εἶνε ὁμοιομορφία—λίαν ἰσχυρά, διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν συνοχὴν Ἐκκλησίας ἐθνικῆς» 6).

Ὁ Inge δὲν ἔγραψε νέον τι. Ἐπανέλαβεν ὅ,τι πολὺ προγενεστέρως εἶχον διατυπώσῃ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ. Ὁ Döllinger ἔχει περιλάβῃ ἐν τῷ βιβλίῳ του 7) τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικὸν ἀπόσπασμα ἐκ τῶν «Times» τοῦ Λονδίνου: «Ἡ Ἐκκλησία αὕτη (ἡ Ἀγγλικανική) λαβοῦσα παρὰ τοῦ παρλαμέντου τὴν σημερινήν της μορφήν, κέκτη-

5) Lambeth Conference, 1948. London, 1948. p. 15.

6) Ἐκλεκτὸς φίλος μετέφρασεν εἰς τὴν γαλλικὴν οὐσιώδη μέρη.

7) Ἔνθ' ἀν. σ., 153.

ται πάντα τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα ἑνὸς συμβιβασμοῦ. Τὰ ἐπίσημα ἄρθρα καὶ οἱ τύποι της ἔχουν συνταχθῇ κατὰ τρόπον, ὥστε ἐν τῷ κόλπῳ της δύνανται νὰ εὕρουν θέσιν πρόσωπα ὧν αἱ γνῶμαι εἶνε τόσῳ διάφοροι, ὅσῳ εἶνε δυνατὸν μεταξὺ ἀτόμων ὁμολογούντων τὸν Χριστιανισμόν. Οἱ ἐγκαταστήσαντες τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην δὲν εἰργάσθησαν, ὅπως δώσωσι δογματικὴν ἑνότητα, ἀλλ᾽ ὅπως περικλείσωσιν ἐντὸς τῶν αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν δεσμῶν μέρη διάφορα καὶ γνώμας διαφόρους. Οὕτως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης συναντῶνται πρόσωπα δοξασιῶν διαφερουσῶν ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὰ ἰδιαίτερα δόγματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν κανόνα τῆς πίστεως...».

Ὁ Inge δίδει μορφὴν ἐπὶ μᾶλλον συγκεκριμένην τῶν ἀντιφάσεων τούτων. Προχωρεῖ περαιτέρω. Ἐξαρτᾷ τὴν θρησκείαν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ χαρακτῆρος, τὴν δὲ τοιαύτην συνοχὴν ἐξαίρει ὡς φαινόμενον γνησίως ἀγγλοσαξωνικόν [8]).

Ἀλλ᾽ ὅ,τι δέον νὰ προκαλέσῃ ἀμέριστον τὴν προσοχὴν εἶναι ἡ λεγομένη «Ἀγγλοκαθολικὴ κίνησις» ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ. Δέον ἆρά γε ἡ κίνησις αὕτη νὰ θεωρηθῇ φαινόμενον τῆς λογικῆς ἀνακολουθίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀντιφατικότητος τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ;

Ἂς θεωρηθῇ μᾶλλον νοσταλγικὸς πόθος ἐπανόδου εἰς τὴν μίαν Ἐκκλησίαν τῶν πρώτων αἰώνων, παρὰ τῆς ὁποίας οἱ Ἄγγλοι εἶχον χειραγωγηθῇ πρὸς τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ἡ ἀποκληθεῖσα «Κίνησις τῆς Ὀξφόρδης», ἡ ἀρξάμενη διὰ τοῦ λόγου τοῦ Keble (1833) ἐπὶ τῆς «ἐθνικῆς ἀποστασίας», ἐπήνεγκε σπουδαῖα ἱστορικὰ ἀποτελέσματα καὶ δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὴν διαμόρφωσιν τῆς μερίδος τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν ἐντὸς τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ. Οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ οὗτοι ἐπιζητοῦσι νὰ ἀποκαταστήσωσι τὰ δογματικὰ καὶ λειτουργικὰ στοιχεῖα τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Ἀγγλικανισμῷ, νὰ ἐπαναφέρουν τὴν Καθολικὴν κληρονομίαν, τὴν διὰ τῶν αἰώνων ἀλλοιωθεῖσαν διὰ τῆς διεισδύσεως στοιχείων Προτεσταντικῶν, καὶ νὰ δώσουν εἰς τὸν Ἀγγλικανισμὸν τὴν πρέπουσαν θέσιν παρὰ τῇ Ἀνατολικῇ καὶ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ δέχονται πολλὰ τῶν δογμάτων τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας, δεικνύονται ἐνίοτε παπικώτεροι τοῦ Πάπα, ἀλλ᾽ ἀποστρέφονται τὴν ἐξουσίαν του. Δέχονται τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν τῶν ἐπισκόπων, ἀλλὰ περιφρονοῦσι τὰς ἐπισκοπικὰς διατάξεις.

Οἱ ζητοῦντες τὴν ἐξήγησιν τῆς τοιαύτης ψυχολογικῆς περιπλοκῆς,

---

[8]) **Μετὰ πολλῆς ἀφελείας ὁ M. Simon παραλληλίζει τὸ φαινόμενον τοῦτο πρὸς τὸ «βυζαντισλαβικόν», καθὼς νομίζει, φαινόμενον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.** (Revue d' hist. et de phil. religieuses, No 3—4, 1947, p. 216).

ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς τὸν βρεταννικὸν χαρακτῆρα, εἰς τὴν ἀδιαλλαξίαν τῆς Ρώμης, εἰς τὴν προπαγάνδαν της, ἧς ἕνεκα ὁ Λατινικὸς Καθολικισμὸς προοδεύει ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ εἰς τὴν ἀπόκρουσιν πάσης ἰδέας κατωτερότητος, ἥτις θὰ ἐδηλοῦτο διὰ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν Ρώμην. Ἔπειτα, ἡ ἀπόσπασις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ καὶ ἡ ὑποταγή των εἰς τὴν Ρώμην θὰ ἐστέρει αὐτοὺς τῶν ὑλικῶν ὠφελημάτων καὶ τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων ἐλευθερίας καὶ τιμῶν ὧν ἀπολαύουσιν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἐπισήμου Ἀγγλικανισμοῦ.

Εἰς τὰς τάξεις των ἀνήκουσιν ἐκλεκτοὶ διανοούμενοι, θεολόγοι, ἱστορικοί, συγγραφεῖς, ἐπίσκοποι. Ἡ πνευματική των δρᾶσις εἶναι ἀξιοσημείωτος, ἀλλ' ἡ στενότης ἀντιλήψεων, ἡ τυπικολατρεία των, ἠνάγκασε τὸν L. Duchesne νὰ δώσῃ τὸν γνωστὸν δηκτικὸν ἀφορισμόν: «Οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ εἶναι πρόσωπα προσπαθοῦντα νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν των, πᾶν οὗτινος θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἀπαλλασσομένην τὴν ἰδικήν μας».

Οἱ Ἀγγλικανοὶ καὶ οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ ἀντιμετωπίζουν πλὴν τῶν διαφόρων Προστεσταντικῶν ὁμάδων, ἰδίᾳ τοὺς Πρεσβυτεριανοὺς καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς λεγομένης «Εὐρείας Ἐκκλησίας», δηλαδὴ τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν Ἀγγλικὸν «μοδερνισμόν» κατὰ τὰς κατευθύνσεις τοῦ A. Sabatier καὶ τοῦ Harnack, καὶ τῶν Λατίνων μοδερνιστῶν. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι εἷς τῶν διακεκριμένων ἐπισκόπων, ὁ Gore, εἶχε διακριθῇ εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ, δηλαδὴ τὸν μετριοπαθῆ μοδερνισμόν [9]).

Κατὰ τοῦ μοδερνισμοῦ οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀντιτάσσουν ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἀρύονται ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν συμβόλων καὶ ἐκ τῆς ὁμοφώνου παραδόσεως τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. Ἐναντίον τῶν μοδερνιστῶν Ἄγγλων κληρικῶν, τῶν ἀρνουμένων τὴν ἐκ Παρθένου μητρὸς γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, διεκηρύχθη: «Πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν, διότι αὕτη εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμοθύμου βεβαιώσεως τῆς Χριστιανικῆς πίστεως διὰ μέσου τῶν αἰώνων, διότι στηρίζεται ἐπὶ τῆς σαφοῦς μαρτυρίας τῆς Καινῆς Διαθήκης, καὶ διότι διδάσκεται ὑπὸ τῶν συμβόλων τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς Νικαίας» [10]).

Ὁ ῥιζοσπαστικὸς μοδερνισμὸς ὅμως ἔχει εὕρῃ ἐν τῷ γνωστῷ ἐπισκόπῳ τοῦ Birmingham, Dr. Barnet, ὑπέρμαχον ἰσχυρόν. Εἶναι γνω-

---

9) **Αἱ συλλογαὶ «Lux Mundi» (1885) καὶ «Essays Catholic and Critical» (1926) εἶναι ἀξιοσημείωτοι διὰ τὰς τάσεις τοῦ τοιούτου μοδερνισμοῦ.**

10) **Παρὰ M. Simon, ἔνθ' ἀν., p. 229.**

στὸν τὸ ἐνεργὸν μέρος ὅπερ εἶχεν οὗτος λάβῃ κατὰ πάσης ἀναθεωρήσεως τοῦ «Βιβλίου προσευχῶν» (1927—1928). Κυρίως ἐπετέθη σφοδρῶς κατὰ τῆς πραγματικῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς ἁγίας Εὐχαριστίας, χαρακτηρίσας τὸ δόγμα τοῦτο δεισιδαιμονίαν καὶ μαγείαν. Παρὰ ταῦτα ὁ Barnet παρεκάθησεν ἀνενοχλήτως καὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ τοῦ Lambeth, καίτοι διάφοροι Ἀγγλικανοὶ εἶχον διαμαρτυρηθῇ. Ἀντιθέτως οἱ ἐλευθερόφρονες ἐχαρακτήρισαν τὸ τόλμημα ἐκεῖνο ὡς ἐλευθερίαν ἐρεύνης. Ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης εἶναι καθῆκον παντὸς χριστιανοῦ, λέγουν. Ἡ δὲ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ὀφείλει νὰ μὴ δεσμεύηται ὑπὸ θέσεων θεωρουμένων ἀθίκτων, τὰς ὁποίας ὅμως ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης δύναται ἡμέραν τινὰ νὰ ἀποδείξῃ ἀστηρίκτους.

«Ἐὰν τὰ συμπεράσματα ὑπαγορεύωνται ἐκ τῶν προτέρων, ἡ ἔρευνα ἀποκλείεται», ἔλεγεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Temple. Ταῦτα μαρτυροῦσι τὴν ἐπικρατοῦσαν σύγχυσιν ὡς πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὰς ἀενάως μεταβαλλομένας φιλοσοφικὰς δοξασίας ἢ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας. Τὴν σύγχυσιν δὲ ταύτην ἐπιτείνει μεγάλως ἡ στάσις Μεθοδιστῶν, Βαπτιστῶν, Κονγκρεγκασιοναλιστῶν, Κουακέρων καὶ πολλῶν ἄλλων «Ἀσυμμορφώτων». Εἶναι γνωστὸν τὸ ἔργον «The Ministry and the Sacraments», τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Dr. R. Dunkerley καὶ τοῦ ἐπισκόπου Gloucester, Dr. A. Headlam, τὸ ἀναπτύσσον τὰς ἀπόψεις περὶ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ δεύτερον σημεῖον ἐκ τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν ὅρων, τῶν ἀποκληθέντων «τετράπλευρον τοῦ Lambeth», ποιεῖται λόγον περὶ τῶν δύο συμβόλων, τοῦ συμβόλου τῶν Ἀποστόλων καὶ τοῦ συμβόλου τῆς Νικαίας. Ὁ ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀρχηγῶν τῆς «Οἰκουμενικῆς Κινήσεως» Dr. A.—E. Garvie, «Ἀσυμμόρφωτος», ἔγραψε σφοδρῶς κατὰ τῶν συμβόλων τούτων, μεγάλων ἐμποδίων, κατ' αὐτόν, τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος. Τὰ σύμβολα ταῦτα «διετυπώθησαν, γράφει, δι' ἀρχαίων φιλοσοφικῶν ὅρων, οἵτινες ἀπώλεσαν πολὺ ἐκ τῆς σημασίας των διὰ τὴν σύγχρονον σκέψιν.... Ὀφείλομεν νὰ ἀνυψώσωμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὸν Χριστόν..., ἵνα τὸ πνεῦμά Του μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν εὕρεσιν ἑνὸς «πιστεύω» ἁπλουστέρου καὶ μᾶλλον ἑδραίου δι' ἡμᾶς, ὥστε νὰ εἶναι τὸ διάγγελμα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν κόσμον» [11]). Ἐπίσης ἐπαναλαμβάνεται ὅτι πλανῶνται μεγάλως οἱ Ὀρθόδοξοι νομίζοντες μόνον δογματικὸν κριτήριον τῆς αἰωνίου καὶ γενικῆς ἀληθείας, σύμβολον ἀναχρονιστικόν, περιέχον τύπους μεσαιωνικῆς μεταφυσικῆς [12]).

---

[11]) Le Christianisme Social, Mars 1937, p. 177.

[12]) Le Crist Soc, Sept.—Décembre, 1937, p. 179.

Εἶναι προφανὴς λοιπὸν ἡ χαώδης πνευματικὴ κατάστασις τῶν λεγομένων «᾿Ελευθέρων ᾿Εκκλησιῶν». ᾿Εὰν δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς «περιληπτικότητος», διὰ τὴν ὁποίαν καυχᾶται ἡ ᾿Αγγλικανικὴ ᾿Εκκλησία, δὲν εἶναι ἡ πλήρης ἀνατροπὴ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, δὲν ἐννοοῦμεν ποῦ ἡ ᾿Εκκλησία αὕτη θὰ στηριχθῇ εἰς τὸ ἀπύθμενον χάος τοῦτο, διὰ νὰ ἀποβῇ «ἐκκλησία — γέφυρα». Διὰ τὴν γεφύρωσιν ταύτην ὁ ἀρχιεπίσκοπος ῾Υόρκης γράφει: «῾Η ᾿Εκκλησία τῆς ᾿Αγγλίας ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κινήσεως ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος. ῏Ητο πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέρως ἁρμοδία, ἐπειδὴ εἶναι Καθολικὴ ἅμα καὶ Διαμαρτυρομένη. Καθολικὴ ἐν τῇ φύσει της καὶ τῇ καταγωγῇ της, συναντᾷ τὰς ἱστορικὰς ἐκκλησίας τῆς Χριστιανωσύνης ἐπὶ ἐδάφους ἰσότητος. ᾿Αναμεμορφωμένη, περιλαμβάνει καὶ ἐκτιμᾷ τὴν θέσιν τῶν Προτεσταντικῶν ᾿Εκκλησιῶν. Χάρις εἰς τὰς εὐρείας ταύτας συμπαθείας καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν θέσιν της, εἶχε καθῆκον νὰ δείξῃ τὴν ὁδόν, ἥτις ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐκ νέου ἕνωσιν τῆς Χριστιανωσύνης. . . .» [13]).

2— Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία καὶ αἱ διάφοροι ὁμολογίαι.

Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην λογικὴν ἀνακολουθίαν καὶ περιπλοκὴν ἐπιζητοῦσι νὰ δώσωσι μορφὴν καὶ τύπον. ῾Ο ἐκ τῶν μᾶλλον δρώντων ἐπίσκοπος Chichester, Dr. Bell, κατ᾿ ᾿Οκτώβριον τοῦ 1946 εἶχε δώση ὀκτὼ διαλέξεις εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Οὐψάλης δημοσιευθείσας ὑπὸ τίτλῳ «Cristian Unity» [14]). ῾Ο Προτεσταντικὸς χαρακτὴρ τοῦ ᾿Αγγλικανισμοῦ δεικνύεται ἐκ τῶν ἱστορικῶν καὶ τελετουργικῶν σχέσεων μετὰ τοῦ Καλβινισμοῦ. ῾Η ἱδρυθεῖσα ἐν Canterbury Καλβινικὴ κοινότης (1563), ἐτέλει ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας ῾Η χειροτονία τῶν Καλβινιστῶν ἀνεγνωρίζετο, διότι γράμμα τοῦ ἐπισκόπου Durham, Cosin (7 Φεβρ. 1650) ἐβεβαίου ὅτι οἱ Καλβινισταὶ πάστορες ἐν τῷ ᾿Αγγλικανισμῷ δὲν θὰ ἀνεχειροτονοῦντο. Κατ᾿ ἀκολουθίαν καὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς Προτεσταντικὰς ὁμολογίας δὲν θὰ ἀπεκλείοντο τῆς κοινωνίας ἐν ᾿Αγγλικανικῷ ναῷ. ῎Εν τινι συγγράμματι τοῦ ἐπισκόπου Ely, Gunning, (1862), ἀναγράφεται ἀξιοσημείωτον γεγονός. Λουθηρανοὶ καὶ Καλβινισταὶ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, ῾Ολλανδοί, ῾Ελβετοί, Οὗγγροι κλπ. εἶχον γίνῃ δημοσίᾳ δεκτοὶ εἰς τὸ «Δεῖπνον» τοῦ Κυρίου ἐν ᾿Αγγλικανικῷ ναῷ. Καὶ διὰ τὴν ἀμοιβαιότητα οὐδόλως ἐδίσταζον ᾿Αγγλικανοὶ νὰ

---

[13]) C. Garbett, The Claims of the Church of the England. London, 1947

[14]) London, 1948.

μετέχουν τοῦ «Δείπνου» ἐν Προτεσταντικοῖς ναοῖς. Ὁ J. Sharp, ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης (1704), εἶχε διακηρύξῃ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων ὅτι, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ εὑρισκόμενος, θὰ ἐλάμβανεν εὐχαρίστως τὴν κοινωνίαν ἐν Προτεσταντικοῖς ναοῖς. Ἕνεκα τῆς τοιαύτης σταθερᾶς ἐπικοινωνίας οἱ Διαμαρτυρόμενοι τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης ἦσαν εἰς ἐγκαρδίους σχέσεις μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν Ἀσυμμορφώτων. Αἱ συνελεύσεις Ἀγγλικανῶν καὶ Λουθηρανῶν θεολόγων ἐν Βιττεμβέργῃ (1535) καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ (1538) ἐπέδρασαν ἐπὶ τὴν σύνταξιν τῶν λουθηρανιζόντων δέκα καὶ τριῶν ἄρθρων, αἱ δὲ ὁμολογίαι πίστεως, καθὼς καὶ τὰ 39 ἄρθρα τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐδουάρδου καὶ τῆς Ἐλισάβετ περιέλαβον διάφορα ἀποσπάσματα ἐκ τῆς «Αὐγουσταίας Ὁμολογίας». Ἡ τοιαύτη συμπίλησις δογματικῶν στοιχείων ἀντιφατικῶν, ὡδήγησαν εἰς τὴν ἐπινόησιν τῆς «via media», τὴν ὁποίαν οἱ σπουδαιότεροι τῶν Ἀγγλικανῶν θεολόγων (Hookeri, Bramhall κλπ.) θεωροῦσιν ὡς τὸ οὐσιῶδες χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ. «Ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία, ἀφοῦ συνέταξε τὴν δημοσίαν της λειτουργίαν, φρονίμως ἔκρινε νὰ τηρήσῃ τὸ μέσον μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων. Τό τε λίαν ἰσχυρογνωμόνως ἀπορρίπτειν, καὶ τὸ εὐκόλως δέχεσθαι τὰς ἀπ᾿ αὐτῆς διαφοράς», ἀναγράφεται ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ Ἀγγλικανοῦ εὐχολογίου. Θὰ ἦτο ματαιοπονία ἡ προσπάθεια ἐξευρέσεως τοῦ κατὰ τὴν Ἀγγλικανὴν ἀντίληψιν κριτηρίου τῆς τοιαύτης μεσότητος. Διότι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία διαφέρει τῶν ἄλλων Προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν καὶ εἰς τοῦτο, ὅτι αὗται ἔχουν ἐν τοῖς συμβολικοῖς βιβλίοις των τὴν δυνατότητα ἑνότητός τινος διδακτικῆς καὶ προσαρμογήν τινα τῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην. Παρετήρησε δὲ ἤδη ὁ Döllinger [15]) ὅτι ὁ Ἄγγλος βασιλεύς, ὡς ἀρχηγὸς τῆς τε Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐν Σκωτίᾳ, ἀποτελουμένης ἐκ Πρεσβυτεριανῶν καὶ Καλβινιστῶν, λαμβάνει τὴν θείαν κοινωνίαν καὶ ἐκ τῶν χειρῶν ἐπισκόπου Ἀγγλικανοῦ, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν Πρεσβυτεριανῶν ἢ Καλβινιστῶν.

Κατανοοῦμεν οὕτω διατί ὁ Dr Bell, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις του περὶ «οἰκουμενικότητος», ἀποφεύγει τὸν ὅρον «ἱερωσύνη». Μεταχειρίζεται μόνον τὴν λέξιν «ὑπούργημα» (Ministry). Τὸ ὑπούργημα τοῦτο δὲν ἔχει δογματικόν τινα χαρακτῆρα. Εἶναι ἁπλῶς ζήτημα ὀργανισμοῦ, διακυβερνήσεως ἐκκλησιαστικῆς καὶ διοικήσεως (order), ἡ δὲ ἀναγνώρισις αὐτοῦ δὲν προϋποθέτει ἰδιαιτέραν τινὰ θεωρίαν ἢ ἑρμηνείαν. Ἑπομένως καὶ ὁ ἐπισκοπικὸς βαθμὸς δὲν πηγάζει ἐξ ἀποστολικῆς διαδοχῆς, καθὼς δέχονται καὶ οἱ Ἀγγλοκαθολικοί, ἀλλ᾿ ἔχει ἔννοιαν μόνον ἱστορικήν. Δὲν εἶναι

15) Ἔνθ᾿ ἀνωτ., σ. 152.

βαθμὸς θείῳ δικαίῳ, ἀλλὰ μόνον «ἐκκλησιαστικῷ δικαίῳ», βαθμὸς μόνον ἱστορικὸς καὶ ἀντιπροσωπευτικός, ἄνευ οὐδενὸς ἰδιαιτέρου δογματικοῦ προνομίου.

Ἡ θεωρία αὕτη σκοπεῖ προφανῶς τὴν προσέλευσιν Ἀσυμμορφώτων, Καλβινιστῶν κλπ., δι᾽ ὃ καὶ οἱ Ἀσυμμόρφωτοι δὲν ἀπορρίπτουν αὐτήν. Συντόνως δὲ ἐξερευνᾶται καὶ ἀναλύεται ἡ διδασκαλία τοῦ Καλβίνου καὶ αἱ Καλβινικαὶ ὁμολογίαι πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ τοιοῦτος ἱστορικὸς ἐπισκοπικὸς βαθμὸς δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν Καλβινισμόν [16]). Διὰ τῆς τοιαύτης συστηματικῆς προσπαθείας, δηλαδὴ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῆς «μεσότητος» εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμόν, ἐπιζητεῖται ἡ ἐπίτευξις «ἐπισκοπικοῦ κολλεγίου», διὰ ν᾽ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν συνδέσμου τῶν διαφόρων Προτεσταντικῶν αἱρέσεων.

Τὴν προσπάθειαν ταύτην ἐχαρακτήρισε «βαθέως Ἀγγλικανικήν» ὁ ἐπίσκοπος Brilioth, τῆς Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας [17]). Ἡ «περιληπτικότης» φωρᾶται ἀντικαθιστῶσα τὸ δόγμα δι᾽ ἐμπειρισμοῦ, νομιζομένου ἐπιτηδείου νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις συνεννοήσεως. Ἡ κοινωνία τῶν Προτεσταντῶν τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης ἐν Ἀγγλικανικοῖς ναοῖς δέον νὰ ἐγκριθῇ ἀπεριφράστως, συνιστᾷ ὁ Bell. Ἐπίσης δέον νὰ θεωρῆται ὡς μὴ ἀπηγορευμένη ἡ κοινωνία Ἀγγλικανῶν ἐν Προτεσταντικοῖς ναοῖς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Εἶναι οὕτω σαφὴς ἡ προσπάθεια τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ, ὅπως ἐπιτύχῃ ὁμόσπονδον συνένωσιν τῶν πολυμόρφων Προτεσταντικῶν αἱρέσεων, διὰ τῆς ἀναλόγου πρὸς τὰς τάσεις ἑκάστης τῶν αἱρέσεων τούτων διαστολῆς ἢ συστολῆς τῶν θεμελιωδῶν δογματικῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ μάλιστα διὰ τῆς συγκεντρώσεως περὶ τὸν διοικητικὸν καὶ ἀντιπροσωπευτικὸν τύπον εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἀρνοῦνται τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἐπισκόπου. Διὰ τοῦ τοιούτου «κολλεγίου ἐπισκόπων» ἡ Προτεσταντικὴ συνομοσπονδία λαμβάνει θετικώτερον χαρακτῆρα. Ὁ φυσικὸς ἀρχηγὸς αὐτῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλος ἢ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας. Πᾶσαι αἱ Ἀγγλικανικαὶ Ἐκκλησίαι ἀναγνωρίζουν εἰς αὐτὸν πρωτεῖόν τι τιμῆς. Εἶναι δὲ ἐξαιρέτου σημασίας τὸ γενόμενον κατὰ τὸ συνέδριον τῆς Ὀξφόρδης (1937). Ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας ἱερουργήσας ἐν τῷ ναῷ St Mary's, ἐδέχθη εἰς τὴν θείαν κοινωνίαν πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀντιπροσώπους πασῶν τῶν Προτεσταντικῶν ἀποχρώσεων. Οἱ Ὀρθόδοξοι προφανῶς δὲν μετέσχον. Ἀλλ᾽ οὕτως ἐνεφανί-

---

[16]) J. Pannier, ἐν Revue d' hist. et de phil. rel., 19-6, p. 332.

[17]) The Ecumenical Review, No. 2, 1949, p. 218.

σθησαν οὗτοι ὄχι μόνον ἀπομεμονωμένοι, ἀλλὰ καὶ ἀποκεκομμένοι τῆς «οἰκουμενικῆς ἑνότητος», τῆς ἐκδηλωθείσης περὶ τὴν τράπεζαν τοῦ κυριακοῦ «Δείπνου».

Ἡ ἐνέργεια τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν κινήσεων τούτων ἠμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς λίαν ἐσπευσμένη. Ὀφείλεται βεβαίως εἰς τὸ αἴσθημα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ εἰς τὸν διάπυρον πόθον τῆς ἀνασυνδέσεως τοῦ σμήνους τῶν αἱρέσεων μετὰ τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔχῃ τὴν πρέπουσαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν κινήσεων τούτων, καὶ ἐὰν ἀντικρύζῃ σήμερον τὸ ἀδιέξοδον, εἰς τὸ ὁποῖον περιῆλθεν ἕνεκα τῆς ἰσχυροποιουμένης ὁσημέραι ἐμμονῆς τῶν πολυαρίθμων Προτεσταντικῶν ἀποχρώσεων εἰς τὰς ἀντιλήψεις των — τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν παντελῆ σχεδὸν ἔλλειψιν τῶν μέσων τῆς διαφωτίσεως τῆς διεθνοῦς χριστιανικῆς κοινωνίας περὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Β΄.— ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Ἡ «κοινωνία» τῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν ὀπαδῶν τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, εἶναι πλήρως ἄσχετος πρὸς τὴν κοινωνίαν τὴν χαρακτηρίζουσαν τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸ τοῦ σχίσματος. Ἡ κοινωνία αὕτη ἦτο τὸ λαμπρὸν γνώρισμα τῆς καθολικότητος, δηλαδὴ τοῦ ἀρραγοῦς θεμελίου τῆς ἑνιαίας πίστεως. Ὑπῆρχεν ἡ ἑνότης τῆς πίστεως, ἥτις ἀπειργάζετο τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Τὸ οἰκοδόμημα τῆς «κοινωνίας» τοῦ οἰκουμενισμοῦ στερεῖται ἀκριβῶς τοῦ θεμελίου τούτου. Ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ «Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν», W. A. Visser' T Hooft, ἐν τῇ μελέτῃ του περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, σημειοῖ: «Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ μεγάλα οἰκουμενικὰ συνέδρια ἠδυνήθησαν νὰ δώσουν εἰς τὸν κόσμον κοινὸν μήνυμα, ἀλλ' ἡ σημασία καὶ ἡ ἀξία τῆς μαρτυρίας ταύτης εὑρέθησαν λίαν ἐξησθενημέναι, ἕνεκα τῶν μεγάλων διαφορῶν τῶν ἀποκαλυφθεισῶν κατὰ τὰς συζητήσεις. Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ διδασκαλία ἑκάστης, μετεχούσης εἰς τὸ συμβούλιον Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἔκφρασις ταυτοσήμου **κηρύγματος**, ἀλλὰ μᾶλλον σύγχυσις γλωσσῶν. Ἐκεῖ ὅπου αἱ Ἐκκλησίαι ἀντιμάχονται ἐπὶ τῶν κεντρικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, οὐχὶ ἐπεισοδιακῶς, ἀλλὰ σταθερῶς καὶ συνεχῶς εἴς τε τὰ ἐπίσημα διαγγέλματά των καὶ τὴν θεολογίαν των, δὲν ἀναγνωρίζει τις τὴν παρουσίαν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας» 18). Ταῦτα διαπιστοῦσι τὴν πραγματικότητα, ἀλλ' ὁ συγ-

18) Hommage et Reconnaissance à K. Barth, p. 124. ἑξ.

γραφεὺς ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ τίς εἶναι ἡ Οἰκουμενικὴ αὕτη Ἐκκλησία καὶ τίνα τὰ ἱστορικά, τὰ θεολογικὰ καὶ τὰ γενικὰ γνωρίσματα τῆς τοιαύτης Ἐκκλησίας.

Ἀρκοῦσι ταῦτα νὰ δηλώσωσι περιφανῶς, ὅτι ἐκ τῶν συνεδρίων τούτων ἐλλείπει **ἡ συνείδησις** τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. Ἠλπίζετο ὅτι τὸ Amsterdam θὰ ἦτο ἡ ἀφετηρία ἀδελφικῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀλλ' ἡ ἀτμοσφαῖρά του δὲν ἔδωκε τὸ θάλπος τῆς ἀδελφότητος ταύτης. Ἡ διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὰ θεμελιώδη δόγματα μένει ἀπαραμείωτος. Ἐν ραδιοφωνικῇ ὁμιλία του ὁ Visser' t Hooft μετεχειρίσθη τὴν λέξιν **χάος.** Σημειοῦμεν καὶ τὰς γνωστὰς ἐκφράσεις ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ τοῦ K. Barth: «Ὑπάρχει, εἶπεν, ἐν τῷ οὐρανῷ ἑνότης, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ καταστήσωμεν σήμερον ὁρατὴν ἐπὶ τῆς γῆς. Εἰς τὴν βουλὴν ταύτην τοῦ Θεοῦ ὀφείλομεν νὰ ὑποτάξωμεν πάσας τὰς ἰδέας μας ὑπὸ τὴν δοκιμὴν τοῦ πυρὸς τοῦ λόγου του. Συζητοῦντες περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ὀφείλομεν νὰ ζητῶμεν νὰ ἤμεθα οἱ τεχνικοὶ ἐμπειρογνώμονες τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς **οἱ μάρτυρές του».**

Εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ πνευματικὸν τοῦτο χαὸς τοῦ Προτεσταντικοῦ κόσμου δέον νὰ ἀντηχήσῃ ἡ φωνὴ τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἔχει τὰ ἀδιάσειστα ἱστορικὰ θεμέλια καὶ τὸν ἀσύγκριτον πνευματικὸν θησαυρὸν διὰ νὰ ἐγκαινίσῃ πορείαν μαρτυροῦσαν τὴν συνείδησιν τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. Τῆς μαρτυρίας ταύτης ὀφείλομεν νὰ ἀποβῶμεν οἱ μάρτυρες ἐν τῷ Προτεσταντικῷ κόσμῳ.

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς δύναται νὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον πρόσωπον εἰς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Διὰ σειρᾶς ἄρθρων μου δημοσιευθέντων ἐν τῷ ἐκδεδομένῳ ἄλλοτε «Ἐλευθέρῳ Τύπῳ» τῆς Ν. Ὑόρκης, εἶχον ὑποδείξῃ, ὅτι ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς ἐκεῖ Ἀρχιεπισκοπῆς ἠδύνατο ἀναδιοργανουμένη ν' ἀποβῇ κέντρον εἰδικῆς μορφώσεως ἐκείνων οἵτινες θὰ ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τῆς ἐκλαϊκεύσεως τῶν ἱστορικῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ πνεύματος τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐπιλογὴ νέων, ἡ ἀρτία ἐκπαίδευσις αὐτῶν εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἡ εὐρεῖα μόρφωσις αὐτῶν ἐν τῇ θεολογίᾳ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁ σύν τῷ χρόνῳ καταρτισμὸς ἐξ αὐτῶν μοναστικοῦ σώματος διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίσς, θὰ συνετέλουν ἀσφαλῶς, ὅπως οἱ λαοὶ τῆς μεγάλης Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας λάβουν γνῶσιν τῶν ἀληθῶν βάσεων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς συνειδήσεως τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας.

Ἔχομεν ἐπίσης μίαν σπουδαίαν βάσιν ἐν Εὐρώπῃ. Οἱ Παρίσιοι, Ἀθῆναι τῆς Δύσεως, ἀπαράμιλλον καὶ ἀσύγκριτον ἐπιστημονικὸν καὶ ἐν γένει πνευματικὸν κέντρον, δύνανται νὰ μᾶς ὁπλίσουν διὰ τὴν μετάδοσιν τῶν αἰωνίων ἀρχῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων τὴν γνῶσιν σφοδρῶς ποθεῖ ὁ γαλλικὸς λαός. Ὁ ἐν Γαλλίᾳ Ἑλληνισμὸς εἶναι κεφάλαιον οὐχὶ εὐκαταφρόνητον. Σοβαρὰν προσοχὴν οὐδέποτε προεκάλεσεν. Ἡ προχειρολογία καὶ οἱ προσωπικοὶ ὑπολογισμοὶ ὑποβιβάζουν κατὰ πολὺ τὴν δυναμικότητα αὐτοῦ. Ἀφετηρία τῆς ἀνορθώσεώς του εἶναι ἡ ἐκκλησιαστική του ὀργάνωσις.

Τόσῳ τὰ προηγούμενα οἰκουμενικὰ συνέδρια, ὅσῳ καὶ τὸ ἐν Amsterdam μᾶς δίδουν τὸ ὕψιστον μάθημα ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐπιδοθῶμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικήν μας περισυλλογήν.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἐναπομείνασα διακοσμητικὴ ἐμφάνισις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἰς τὰ τοιαῦτα συνέδρια ἔχει πλέον ἀπολέσῃ πᾶσαν σημασίαν.

Ἀρχιμ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

λ΄

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ». *)

Ἐν τῷ φ. 89β ἐντὸς ποικίλματος: «τοῦ αὐτοῦ ἐπιτάφιος εἰς τὸν Μ. Βασίλειον» [31]) (89β—144α). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου Ε παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογραφίᾳ τὸν ἅγ. Γρηγόριον ἀναγινώσκοντα ἀπὸ μεμβράνης τὸν ἐπιτάφιον, πρὸ αὐτοῦ δὲ τὸ σκῆνος τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐντὸς φερέτρου.

Ἐν τῷ φ. 144β ἐντὸς ποικίλματος: «τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον φώτισμα» [32]). (φ. 144β—156β). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου ἀποτελεῖ ἔγχρωμον μικρογραφίαν, παριστῶσαν τὸν Ἰωάννην βαπτίζοντα τὸν Χριστόν.

Ἐν τῷ φ. 156β ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ποικίλματος: «τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα» [33]) (156β—189α). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογραφίᾳ τὸ βάπτισμα τοῦ Σωτῆρος, ἄνωθεν τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἐν εἴδει περιστερᾶς, καὶ ἀγγέλους καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν Χριστόν.

Ἐν τῷ φ. 189β ἐντὸς τοῦ ὡς ἄνω ποικίλματος: «τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον ἀδελφὸν Βασιλείου ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν» [34]).

---

*) (Συνέχεια ἐκ τῆς 228ης σελίδος τοῦ ΚΕ΄ τόμου, ἔτ. 1950).

31) Ἑλλ. Πατρ. Migne, τόμ. 36, στήλ. 493—608.

32) Αὐτόθι, στήλ. 356—360.

33) Αὐτόθι, στήλ. 360—428.

34) Ἔνθ' ἀνωτέρ. τόμ. 35, στήλ. 832—843.

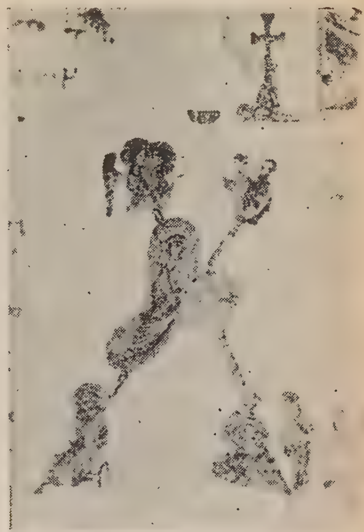
ΜΙΚΡΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΙΝΕΣ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 16

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ (10ου αἰῶνος)

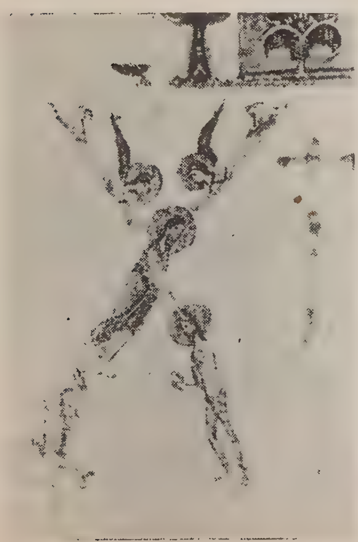
Ι ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Τ) τοῦ ἁγ. Γρηγορίου, ἔναντι δὲ αὐτοῦ ἵσταται ὁ Ἰουλιανὸς (φ. 68α). «Λόγος εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν».

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Χ) (Γέννησις, ἄγγελοι, ποιμένες, Ἰωσὴφ καὶ μάγοι) (φ. 78β). «Λόγος εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν».

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Χ). Τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἁγ. Πνεῦμα καὶ ἄγγελοι (φ. 156β). «Λόγος εἰς τὸ ἅγ.

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Π). Ὁ ἅγ. Γρηγόριος καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες (φ. 234β). «Λόγος συντακτήριος».

(φ. 189β—194α). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου Φ παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογραφίᾳ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Βασιλείου, Γρηγόριον τὸν Νύσσης [35]).

Ἐν τῷ φ. 194β «τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀθανάσιον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας» (φ. 194β—216α). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου Α παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογραφίᾳ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, εὐλογοῦντα τὸν ἔναντι αὐτοῦ καθήμενον καὶ γράφοντα Γρηγόριον.

Ἐν τῷ φ. 216β ἐντὸς ποικίλματος: «τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν τῶν ρν΄. ἐπισκόπων παρουσίαν ὁ συντακτήριος» (φ. 216β—234α) [37]). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου Π παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογραφίᾳ: τὸ μὲν ἀριστερὸν σκέλος τὸν ἅγ. Γρηγόριον, τὸ δὲ δεξιὸν τοὺς ἁγίους Πατέρας.

Ἐν τῷ φ. 234β ἐντὸς ποικίλματος [38]): «τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ φιλοπτωχείας» (φ. 234β—260β). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου Α παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογραφίᾳ τὸν ἅγιον Γρηγόριον, ἐλεοῦντα τοὺς πτωχούς.

Ἐν τῷ φ. 261α ἐντὸς ποικίλματος: «τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης» (φ. 261α—274α). Τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ λόγου Τ παριστᾷ ἐν ἐγχρώμῳ μικρογαφίᾳ τὸν ἅγ. Γρηγόριον, ὁμιλοῦντα πρὸς δύο πρόσωπα.

Ἐν τῷ φ. 274α ὑπάρχει δι᾽ ἑτέρας γραφῆς: ἔτους ͵ζμε΄ =1537. Κάτωθεν διὰ νεωτέρας γραφῆς: († τοῦτο τὸ βιβλίον ἐσταχόθη ὑπὸ χειρὸς ἐλαχίστου Πορφυρίου ἱερομ. καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Κ(ύριο)ν ζρθφ΄ =(1601) Ἰνδ. ιδ).

---

35) Ἐν τῷ ὡς ἄνω λόγῳ γίνεται ἐξαισία ἔκθεσις ἐγκωμίου τῆς ἀληθοῦς φιλίας.

36) Ἑλλ. Πατρολ. Migne τόμ. 35 στήλ. 1081—1131.

37) Ἔνθ. ἀνωτ. τόμ. 36, στήλ. 457—493 (ὁ Λόγος οὗτος ἐλέχθη ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς Ἁγίας Ἀναστάσεως).

38) Ἔνθ᾽ ἀνωτ. τόμ. 35, στήλ. 857—912.

39) Ἑλλ. Πατρ. Migne τόμ. 35, στήλ. 933. καὶ ἑξ.

(17) ΑΡΙΘΜ. 17 [40])

Ὀνομασία

Βίοι καὶ μαρτύρια ἁγίων.
(μηνὸς Ἰανουαρίου).

Ἐποχὴ

ΙΕ αἰῶνος.

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,32.5×0,25 φύλ. 325.
Στίχοι σελίδων 34 Σελίδες δίστηλοι.
Δέσιμον ἐκ μέλανος δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.
Διατήρησις σχεδὸν καλή. Γραφὴ καλή.

Περιεχόμενον

Τὰ δώδεκα πρῶτα φύλλα εἶναι χαρτῷα καὶ διὰ νεωτέρας γραφῆς. Τὸ τέλος ἐλλιπές.

Περιέχει βίους καὶ μαρτύρια ἁγίων μηνὸς Ἰανουαρίου:

1) φ. 1—4β «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρ(ὸ)ς ἡμῶν βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισαρείας καππαδοκίας ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα γόρδιον» [41]).

2) φ. 4β—6β «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων». Ἀρχή: «Ἡ πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων ἀνεωγμένους ἔχει τοὺς ῥύακας...».

3) φ. 6β—10β «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ δαφνοπάτου ὑπόμνημα εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου». Ἀρχή: «Ἰδοὺ καὶ πάλιν ὁ ἱερὸς τοῦ Χ(ριστο)ῦ ἐπεδήμησε Πρόδρομος».

4) φ. 10β—12α «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος πολυεύκτου».

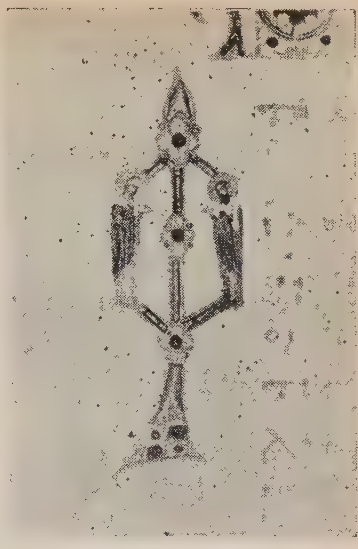
---

40) Καὶ ὁ κῶδιξ οὗτος περιεγράφη ὑπὸ τοῦ Dr. Jos. Boyens (Ἔνθ' ἀν. σ. 54—55).

41) Ἑλλ. Πατρολ. Migne, τόμ. 31, στήλ. 489—508.

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Ε). Ὁ ἅγ. Γρηγόριος ἀναγινώσκων τὸν ἐπιτάφιον. (φ. 89β).

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Φ). Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Γρηγόριος ὁ Νύσσης. (φ. 189β).

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Ε). Παριστᾷ τὸν ἅγ. Γρηγόριον καθήμενον καὶ ἔχοντα ἔναντι αὐτοῦ τὸν Μάμαντα, ἄνωθεν χεὶρ εὐλογοῦσα τὸν Μάρτυρα. (φ. 27α).

Ἔγχρωμος μικρογραφία (γράμμα Α). Ὁ Ἰωάννης βαπτίζων τὸν Χριστὸν (φ. 144β).

Σημ.: Τὰς φωτογραφίας ἐπεμελήθη ὁ φωτογράφος τῆς Πατριαρχικῆς

5) φ. 13—24β «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου μαρκιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου γενομένου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας».

6) φ. 24β—57α «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου».

7) φ. 58—63β «Μαρτύριον τῶν ἁγίων ἐνδόξων τοῦ Χ(ριστο)ῦ μαρτύρων ἑρμύλου καὶ στρατονίκου».

8) φ. 63β—72β «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν παύλου τοῦ θηβαίου».

9) φ. 72β—110β «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀντωνίου, συγγραφεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχοὺς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου ἀλεξανδρείας [42])».

10) φ. 110β—134β «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου ἀλεξανδρείας».

11) φ. 134β—187α «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν εὐθυμίου».

12) φ. 188—207α «Βίος καὶ ἄθλησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ μαξίμου, συγγραφεὶς παρὰ μιχαὴλ μοναχοῦ τοῦ ἐξαβουλίτου, μονῆς τοῦ στουδίου».

13) φ. 208—213β «Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον τιμόθεον».

14) φ. 213β—229α «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἀναστασίου τοῦ πέρσου».

15) φ. 220—250β «Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου».

16) φ. 250β— 262β «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ξενοφῶντος καὶ τῆς συμβίου καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν ἰωάννου καὶ ἀρκαδίου».

(Συνεχίζεται)

---

[42]) **Ἑλλην. Πατρολ. Migne, τόμ. 26, στήλ. 835 καὶ ἑξ.**

Η Α. Θ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ ΠΑΡΑ ΤΩ, ΕΞΟΧΩΤΑΤΩ, ΠΡΟΕΔΡΩ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ τῆς βραχείας ἐνταῦθα διατριβῆς τοῦ Ἐξοχ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Κυρίου Celâl Bayar ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἐπισκεφθῇ καὶ ἐκ τοῦ ἐγγὺς κοινωνήσῃ μετὰ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος, τοῦθ᾽ ὅπερ ἀνεκοινώσατο καὶ ἡ ἐπισκεφθεῖσα προλαβόντως (22αν τ.μ.) ἐν τῇ Νομαρχίᾳ τῆς Πόλεως ἡμῶν τῷ Ἐξοχ. Πρωθυπουργῷ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία.

Ἡ Πατριαρχικὴ αὕτη ἐπίσκεψις, γενομένη τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς αναδείξεως τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος εἰς τὸ ὕπατον πολιτικὸν τῆς Χώρας ὑπούργημα, ὡρίσθη ἁρμοδίως διὰ τὴν 24ην τοῦ παρόντος μηνὸς Ἰουλίου καὶ ὥραν 18ην. Καὶ οὕτως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν συνοδείᾳ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Ἡλιουπόλεως καὶ Ἰκονίου, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου κ. Κ. Γκιώκα μετέβη, τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Νομαρχίας, ἔνθα ὁ Ἐξοχ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐδέχθη, κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν Αὐτοῦ, τὰς ἐπισκέψεις τῶν Ἐπισήμων.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Νομαρχιακοῦ Μεγάρου, προϋπήντησεν ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας τῆς Πόλεως κ. Kemal Aygün καὶ ὁ Βουλευτὴς Σταμποὺλ κ. Fuat Keçeci. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐδεξιώθη λίαν φιλοφρόνως τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν συνοδείαν Αὐτῆς ἐν τῷ ἐπισήμῳ Γραφείῳ τῆς Νομαρχίας, παρόντων τῶν Ἐξοχ. Πρωθυπουργοῦ κ. Adnan Menderes καὶ τοῦ Νομάρχου καὶ Δημάρχου τῆς Πόλεως Δρος Fahrettin Kerim Gökay.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσφωνοῦσα τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον συνεχάρη Αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Αὐτοῦ, ηὐχήθη ὑγείαν καὶ ἐνίσχυσιν παρὰ Θεοῦ ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ ὑπευθύνου ὑπουργήματος Αὐτοῦ καὶ ἀπηύθυνεν ἐπ᾽ εὐκαιρίᾳ πρὸς Αὐτὸν τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῶν ἐνταῦθα Ὀρθοδόξων πολιτῶν, ὡς καὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ, Αὐστραλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ διαβιούντων ἀποδήμων τῆς Ἐκκλησίας τέκνων. Συνεχίζουσα ἐτόνισεν ὅτι ἀείποτε ἔσεται ἑτοίμη, ὅπως βοηθήσῃ τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐμπνευσμένων ὑπὲρ τῆς Χώρας βουλευμάτων καὶ διεβεβαίωσε τὸν κ. Πρόεδρον ὅτι ὡς Πνευματικὸς Ἀρχηγὸς τῆς ἐνταῦθα Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας θέλει πάντοτε

Ἐκ τῆς παρὰ τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας δεξιώσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ἐργασθῇ καὶ μοχθήσῃ ὑπὲρ τοῦ γοήτρου καὶ τῆς εὐκλείας τῆς Χώρας ἡμῶν. Καταλήγουσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέλυσε δι᾿ ἁδρῶν λέξεων καὶ ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου ἥτις ἀνάγλυφος οὖσα, ὡς εἶπεν, ὡς ἐκ τῶν παρασχεθεισῶν ὑπ᾿ Αὐτῆς τοσούτων πρὸς τὴν ἔνδοξον ἡμῶν Χώραν πολυτίμων ὑπηρεσιῶν καθ᾿ ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιτικῆς Αὐτοῦ σταδιοδρομίας, ἦτο γνωστὴ Αὐτῇ ἀπὸ καιροῦ, καὶ ἐν τέλει συνεχάρη Αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀναθέσει τῆς Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως εἰς ὄντως δεδοκιμασμένον πολιτικὸν ἄνδρα, οἷος εἶναι ὁ κ. Adnan Menderes.

Ὁ Ἐξοχώτατος Πρόεδρος μετὰ πολλῆς τῆς συγκινήσεως ἠκροάσθη τῶν Πατριαρχικῶν λόγων καὶ ἀπαντῶν διηρμήνευσε τὴν μεγάλην Αὐτοῦ χαράν, δεξιούμενος τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, πρὸς Ὅν, ὡς εἶπεν, ἐκφράζει θερμὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τοῖς ἐκδηλωθεῖσιν αἰσθήμασιν ἀφοσιώσεως καὶ συνεργασίας ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος καὶ παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἐργαζόμενος καὶ μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Χώρας θὰ ἔχῃ καὶ ὡς σπουδαῖον μέλημα Αὐτοῦ τὴν εὐτυχίαν ἁπάντων τῶν ἐν αὐτῇ διαβιούνων πολιτῶν ἄνευ διακρίσεως. Περαίνων εἶπεν ὅτι μακρόθεν παρηκολούθει τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἐκπληροῦσαν μετὰ πολλῆς συνέσεως καὶ ἱκανότητος τὸ ὑψηλὸν Αὐτῆς ἔργον καὶ ἐπεθύμει, ὅπως καὶ προσωπικῶς γνωρίσῃ Αὐτήν.

Μετὰ ταῦτα ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης παρουσίασεν εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Ἐξοχ. Πρωθυπουργὸν κ. Adnan Menderes, ὅστις καὶ ηὐχαρίστησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα δι᾿ οὓς ἐπεδαψίλευσεν φιλόφρονας πρὸς τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ λόγους καὶ προσεκάλεσεν Αὐτὴν ὅπως, εἰς δεδομένην εὐκαιρίαν, ἐπισκεφθῇ τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους.

Ἐπηκολούθησεν ἡ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρουσίασις τῶν μελῶν τῆς συνοδείας Αὐτῆς πρός τε τὸν Ἐξοχ. κ. Πρόεδρον καὶ τὸν Ἐξοχ. κ. Πρωθυπουργόν.

Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, καθ᾿ ἣν ἡ ὅλη συνδιάλεξις διεξήχθη ἐν μέσῳ ἀτμοσφαίρας θερμῶν ἐκδηλώσεων φιλίας καὶ ἐγκαρδιότητος, ἐλήφθησαν καὶ ἀναμνηστικαὶ φωτογραφίαι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετ᾿ ἀμφοτέρων τῶν πολιτικῶν τῆς Χώρας Ἀρχόντων. Τὰς ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας ταύτης ἀρίστας ἐντυπώσεις, ὡς καὶ τὴν ἐκ τῆς γνωριμίας μετὰ τῶν ὑπάτων τῆς Τουρκικῆς Πατρίδος Κυβερνητῶν προϊοῦσαν χαράν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε καὶ ἐξῆρε δεόντως πρὸς τοὺς παρόντας ἐν τῇ Νομαρχίᾳ δημοσιογράφους.

Εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τοὺς συνοδοὺς Αὐτῆς ἐπεφυλάχθη, κατά τε τὴν ἔλευσιν καὶ τὴν προπομπήν, θερμοτάτη ὑποδοχή, ἀποδοθεισῶν Αὐτῇ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν.

* * *

Δὲν φθάνει νὰ ἔχωμεν Δημοκρατίαν, νὰ ἤμεθα μία ἀπὸ τὰς συγχρόνους Δημοκρατικὰς χώρας, ὀφείλομεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας μὲ ὅλον τὸ εἶναί μας νὰ ἐνστερνισθῶμεν τὴν Δημοκρατίαν, νὰ ἀφοσιώσωμεν εἰς αὐτὴν τὰς δημιουργικάς μας δυνάμεις, διὰ νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀληθινῆς προόδου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ. Ἐβάλαμεν τὴν χεῖρά μας ἐπὶ τὸ ἄροτρον, πρέπει νὰ βλέπωμεν πρὸς τὰ ἐμπρός, δὲν θὰ ἤμεθα εὔθετοι εἰς τὴν σωτηρίαν, ἐὰν βλέπωμεν ἀριστερὰ ἢ δεξιά. Πρέπει νὰ κατανοήσωμεν τὴν εὐθύνην ταύτην, νὰ τὴν ἀφομοιώσωμεν ὡς οὐσίαν μας, καὶ φιλόπονοι εἴμεθα καὶ διαίσθησιν ἔχομεν καὶ θάρρος. Ἀτρόμητοι, ἀκούραστοι θὰ βαδίσωμεν πρὸς τὰ ἐμπρός.

Ἡ ἐποχὴ εἶναι κρίσιμος καὶ πρέπει νὰ λάβωμεν μεγάλας ἀποφάσεις, νὰ μεταμορφωθῶμεν πρέπει, ν᾽ ἀναγεννηθῶμεν. Θὰ τὸ κατορθώσωμεν, θὰ νικήσωμεν, ἐὰν μοχθήσωμεν, ἐὰν ἀγωνισθῶμεν. Τίποτε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ μόνον του. Ἡ μεγαλύτερη ἱκανοποίησις καὶ χαρὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐνδελεχῆ προσπάθειαν.

Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ λυτρωτικὸν αὐτοῦ ἔργον. Θὰ πιστεύσῃς, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐργασθῇς. Θὰ ἐλπίσῃς, ἀλλὰ καὶ ἀτρόμητα θὰ ἀγωνισθῇς. Πόσον καλὰ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς Ἐκκλησίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθοῦν τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ Κράτους, τὰς μεγάλας κατευθυντηρίους γραμμὰς τῶν ἐκλεκτῶν Ἀρχηγῶν του, νὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀνησυχίαν των, τοὺς παλμούς των. Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, σφίγγουσα τὸ τίμιο χέρι τοῦ νέου καὶ ἀξίου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας μας, ἦτο ὡσὰν νὰ Τοῦ ἔλεγε: Νοιώθω βαθειὰ τὴν πίστιν Σου καὶ τὴν ἐλπίδα Σου καὶ τὴν ἀπόφασίν Σου νὰ βοηθήσῃς τὴν Χώραν διὰ τὴν πλέον ἀξίαν καὶ συγχρονισμένην ἐξέλιξιν τῆς Δημοκρατίας, διὰ τὴν πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς πορείαν τοῦ Λαοῦ της. Αἱ βαθύτεραι ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι τόσον ὑλικαὶ ὅσον πνευματικαί. Ἡ ἀνθρωπότης τὴν ἑνοποίησίν της, τὴν σωτηρίαν της,

τὴν ἀνάστασίν της ἐπάνω εἰς τὸ πνευματικὸ ἔδαφος θὰ τὴν κτίσῃ, θὰ τὴν κατακτήσῃ. Τὸ πνεῦμα, ἡ ἰδέα, εἶναι ὁ πυρήν, ἡ πνοὴ τῆς ἐργασίας διὰ μίαν καλυτέραν Αὔριον. Τὴν ἰδέαν μας, τὴν ἰδέαν τῆς Δημοκρατίας μας, θὰ τὴν ὑπερασπίσωμεν ὅλοι μὲ μίαν ψυχήν, μὲ μίαν ἀπόφασιν, μ' ἕνα ἐνθουσιασμόν. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφωτισθῇ ὁ λαός, νὰ ἀφυπνισθῇ ὁ λαός. Ἔχομεν ἔργον εὐρὺ ἐνώπιόν μας, ὁ θερισμὸς εἶναι πολὺς καὶ οἱ ἐργάται ὀλίγοι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΛΙΟΥ.

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσ. Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τοὺς Ἑσπερινοὺς τῶν Σαββάτων 1ης, 8ης, 15ης καὶ 22ας τ.μ., ὡς καὶ κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας (11ης τ.μ.), ὁμιλήσασα πρὸς τὸ εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς τοῦ μηνός, τῆς Α. Θ. Παταγιότητος χοροστατούσης ἐν τοῖς ἱ. Ναοῖς τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, κατὰ τὴν τάξιν, ἐχοροστάτησεν ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησε, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον, εἰς τοὺς κάτωθι ἱ. Ναοὺς τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς:

— Τῇ 16ῃ τ. μ., κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Σωσθενίου, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Μητρός, κηρύξασα καὶ τὸν θεῖον λόγον.

— Τῇ 25ῃ τ.μ., κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, ἐν τῷ πανηγυρίζοντι ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Καζλῆ-Τσεσμέ.

— Τῇ 30ῇ τ.μ. ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Χάσκιοϊ, κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν.

— Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ ἱ. νεκροταφειακῷ Ναῷ τοῦ Προφήτου Ἠλιοὺ Μεγάλου Ρεύματος, κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, κηρύξασα καὶ τὸν θεῖον Λόγον.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα πανταχοῦ ὑπεδέχθησαν ὁ ἱ. Κλῆρος, αἱ Ἐφοροεπιτροπαί, τὰ Φιλανθρωπικὰ καὶ Μορφωτικὰ Σωματεῖα καὶ ὁ εὐσεβὴς λαὸς μετ' ἐκδηλώσεων βαθυτάτης εὐλαβείας, τιμῆς καὶ χαρᾶς. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα διηρμήνευσαν διὰ καταλλήλων προσφωνήσεων πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα οἵ τε Ἱερατ. Προϊστάμενοι καὶ οἱ Πρόεδροι τῶν Κοινοτήτων, κατὰ τὰς ἐπακολουθησάσας δεξιώσεις ἐν ταῖς κοινοτικαῖς αἰθούσαις τῶν ὑποδοχῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ζωηρὸν ἐπεδείξατο ἐνδιαφέρον δι' ἁπάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινοτικῆς ζωῆς, τὰ ἑκασταχοῦ προβλήματα καὶ τὰς εἰδικὰς ἀνάγκας καὶ παρέσχε τὰς δεούσας ὁδηγίας καὶ συστάσεις διὰ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγὴν τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων.

Χειροτονία ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἰκονίου.

Διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Λειτουργίας ἐγένετο τῇ 7ῃ Ἰουλίου, ἑορτῇ τῆς Μεγαλομάρτυρος Κυριακῆς, ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ

Ναῷ ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου Θεοφιλεστάτου Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνιερούργησαν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολῖται Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων, Θεοδωρουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Αἴνου, Προικοννήσου, Γάνου καὶ Χώρας καὶ Σάρδεων.

Παρῆσαν δὲ συμπροσευχόμενοι οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Προύσης καὶ Χαλδίας, ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν Γεν. Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος, ἐντιμ. Πρόξενος κ. Γ. Δημητρόπουλος, ὁ κ. Δ. Βοσνιάκος, ἐμπορικὸς Ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Μ. Ἐκκλησίας, Ἄρχων Μ. Λογοθέτης κ. Γκιώκας, Ἄρχων Μ. Ρήτωρ κ. Βλ. Μιρμίρογλου καὶ Ἄρχων Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γ. Χόλλεμπαχ, πλεῖστοι ἐκ τῶν καθηγητῶν τῶν ἐνταῦθα ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς Πόλεως ἡμῶν, ὡς καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου ἐδέχθη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Ἀρχιερέων τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν Σεβ. Ἁγίων Ἀρχιερέων, τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τῶν ἐπισήμων καὶ τῶν προσελθόντων πολυπληθῶν αὐτοῦ φίλων.

Τὴν ἑπομένην Σάββατον, κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἐχοροστάτησε τὸ πρῶτον, κατὰ τὴν τάξιν, καὶ ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης.

Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία παρὰ τῷ Ἐξοχωτάτῳ Πρωθυπουργῷ.

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Adnan Menderes παρεπιδημῶν ἐνταῦθα ἐδέχθη τῇ 22ᾳ τ. μ. ἐν τῇ Νομαρχίᾳ τῆς Πόλεως ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, τοῦ Πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μελίτωνος καὶ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου κ. Κ. Γκιώκα Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν, κομίζουσαν τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Πατριαρχείου καὶ προσωπικῶς τὰς ὑπὲρ ὑγείας καὶ εὐδαιμονίας εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῷ ἐπισήμῳ Νομαρχιακῷ Γραφείῳ ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος μετ᾽ ἐγκαρδίου φιλοφροσύνης, παρισταμένου καὶ τοῦ Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. R. Nasuhioğlu, ᾧτινι ὡσαύτως διεβιβάσθησαν αἱ Πατριαρχικαὶ προσρήσεις καὶ εὐχαί, τοῦ παρὰ τῇ Πρωθυπουργίᾳ βοηθοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξοχ. κ. S. Ağaloğlu καὶ τοῦ Νομάρχου καὶ Δημάρχου τῆς Πόλεως Δρος Fahrettin Kerim Gökay

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συνομιλίαν ἐλέχθη ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦσι τὸ σπουδαῖον ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ὁποίας εὑρίσκονται, καθῆκον ἀπαράβατον λογιζόμενοι νὰ παρέχωσι προθύμους τὰς ὑπηρεσίας εἰς εὐόδωσιν τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς Χώρας.

Ἐδηλώθη δὲ τῷ κ. Προέδρῳ ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης, μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν Αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους, ἐπιφυλάσσεται ὅπως

ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα.

Ὁ Ἐξοχ. κ. Πρωθυπουργὸς μετὰ προσοχῆς ἠκροάσθη ταῦτα καὶ ἀπαντῶν ηὐχαρίστησε διὰ τὰ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐκδηλωθέντα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν αἰσθήματα, καὶ παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις ὑπὸ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐμφορεῖται αἰσθημάτων, δηλώσας ἀκολούθως ὅτι καὶ Αὐτοῦ ἰδιαιτέρα ἐπιθυμία ἦτο ὅπως συναντηθῇ μετὰ τοῦ Πατριάρχου.

Ἐν τέλει ἐλήφθησαν, ἐπιθυμίᾳ τοῦ Ἐξοχ. κ. Πρωθυπουργοῦ, καὶ ἀναμνηστικαὶ φωτογραφίαι.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Δέρκων.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἀνταποκρινομένη εἰς εὐλαβῆ πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰακώβου, μετέβη μετὰ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς καὶ ἐχοροστάτησε:

— Τῇ 16ῃ τ. μ. ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Θεραπείων. Μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσφωνῶν ἐν τῷ ἱ. Ναῷ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δέρκων ἐξέφρασε τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ εὐσεβοῦς Αὐτοῦ ποιμνίου, ὑποδεχομένου τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπεκαλέσθη ἐπ' αὐτὸ τὰς Πατριαρχικὰς εὐλογίας.

Ἀπαντῶσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης διηρμήνευσε τὴν διακατέχουσαν Αὐτὴν συγκίνησιν, ἐπισκεπτομένη τὴν ἕδραν τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας Δέρκων, ηὐχαρίστησε διὰ τὴν γενομένην Αὐτῷ θερμὴν καὶ πρόφρονα ὑποδοχήν, ἀνεμνήσθη τῆς ποιμαντορικῆς διακονίας τοῦ πρό τινος τελευτήσαντος ἀειμνήστου Μητροπολίτου Δέρκων Ἰωακεὶμ καὶ ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα καὶ τὰ προσόντα τοῦ νῦν ἀρχιερατεύοντος Σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰακώβου. Συνεχίζουσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν εὐαρέσκειαν Αὐτῆς πρὸς ἅπαντας τοὺς κοπιῶντας καὶ ἐργαζομένους ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων τῆς Ἐπαρχίας Δέρκων καὶ ηὐλόγησε τὸ ποίμνιον αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἱ. Ναοῦ κειμένου τάφου τοῦ ἀειμνήστου Σταύρου Λογοθέτου, Μ. Λογοθέτου τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἰδιαιτέρως μνημονεύσασα τῶν ἀπὸ Δέρκων ἀοιδίμων Πατριαρχῶν Κωνσταντίνου καὶ Φωτίου καὶ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων Μητροπολιτῶν τῆς Ἐπαρχίας Καλλινίκου, Ἀμβροσίου καὶ Ἰωακείμ.

Τὴν μεσημβρίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρεκάθησεν εἰς τὸ πρὸς τιμὴν Αὐτῆς δοθὲν γεῦμα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ μεγάρῳ.

— Τῇ Κυριακῇ 23ῃ τ. μ. κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν, ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Γενῆ—Μαχαλὲ τῆς Ἐπαρχίας Δέρκων. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ὑποδοχήν, καθ' ἣν παρέστησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δέρκων κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ ὑποδιοικητὴς τῆς περιφερείας κ. **Halil Tufan**, ἐψάλη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς αὐτόθι κοινοτικῆς Σχολῆς καὶ εἶτα ἀντηλλάγησαν ὑπὸ τῶν κ. κ Ε. Ἐμμανουηλίδου, προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς, Β. Δερμιρτζόγλου, προέδρου τῆς ἐπὶ τῶν ἐπισκευῶν τοῦ Ναοῦ ἐπιτροπῆς καὶ Ν. Κώστα, προέδρου τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος καὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος αἱ εἰθισμέναι προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὸ ἐν Πριγκήπῳ Ὀρφανοτροφεῖον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Γέροντος Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ καὶ τῆς ἰδιαιτέρας Αὐτῆς ἀκολουθίας, διεπεραιώθη τῇ 29ῃ τ. μ. καὶ περὶ ὥραν 12ην εἰς Πίγκηπον καὶ ἐπεσκέφθη τὸ αὐτόθι Ὀρφανοτροφεῖον, ἔνθα κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον στεγάζονται καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Παιδικῶν Κατασκηνώσεων.

Εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐγένετο θερμὴ ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας τῆς νήσου ὑποδοχὴ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου, τοῦ ἱ. Κλήρου καὶ τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Κ. Λάσκαρη, τοῦ Ἡγουμένου τῆς ἱ. Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, Ἀρχιμ. κ. Θωμᾶ, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν Αὐτῆς εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ, τοῦ σώματος τῶν κοσμητριῶν, τῶν μαθητῶν τῶν Παιδικῶν Κατασκηνώσεων καὶ τῶν ὀρφανῶν

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσεφώνησαν ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὀρφανοτροφείου κ. Δ. Δημητριάδης, ἡ διευθύνουσα τὰς Παιδικὰς Κατασκηνώσεις κ. Ἑ. Ὀνουφρίου καὶ ἐκ τῶν κοσμητριῶν κ. Σ. Γρηγοριάδου. Ἀκολούθως οἵ τε τρόφιμοι τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Παιδικῶν Κατασκηνώσεων ἔψαλον διάφορα σχολικὰ ᾄσματα καὶ ἐξετέλεσαν γυμναστικὰς ἐπιδείξεις.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὡμίλησε περὶ τῆς σημασίας τῆς στέγης ἥτις, φιλοξενοῦσα τὰ ὀρφανὰ καὶ ἄπορα, ἐπέχει θέσιν πατρικῆς στέγης καὶ συνέστησε πατρικῶς εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῆς στεγαζομένους, ὅπως πάντας τοὺς ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως αὐτῶν μεριμνῶντας ὑπολαμβάνωσιν ὡς φιλοστόργους γονεῖς καὶ συγγενεῖς. Ἀναφερομένη εἰς τὴν ὠφέλειαν καὶ χρησιμότητα τῶν Παιδικῶν Κατασκηνώσεων ἐξῆρε τὴν πρὸς διοργάνωσιν αὐτῶν συμβολὴν τῶν Φιλοπτώχων Ἀδεφοτήτων, ἐπῄνεσε τὸν ζῆλον τῶν μελῶν αὐτῶν, ηὐχαρίστησε τὴν Ἐφορίαν διὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἔργον αὐτῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ φιλοξενίαν τῶν Παιδικῶν Κατασκηνώσεων καὶ ἐν τέλει ἐπεδαψίλευσε τοῖς πᾶσι τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ μικρὰν ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ ἀνάπαυλαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτῆς μετέβη εἰς τὴν παρακειμένην ἱ. Μονὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ ἤκουσεν ἐν τῷ ἱ. Ναῷ αὐτῆς τὸν ψαλέντα Ἑσπερινόν, μεθ' ὃ ἀνεχώρησε προπεμφθεῖσα μετ' ἐκδηλώσεων πολλῆς εὐλαβείας καὶ τιμῆς.

Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐπεσκέφθη:

— Τῇ 9ῃ τ. μ. τὸν ἑορτάσαντα τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτην Γάνου καὶ Χώρας κ. Παγκράτιον κατ' οἶκον.

— Τῇ 18ῃ τ. μ. τὸ ἐν Γεδήκουλε Κυβερνητικὸν Φθισιατρεῖον, ὡς καὶ τὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ, παραμυθήσασα καὶ εὐλογήσασα τοὺς ἀσθενεῖς.

— Τῇ 27ῃ τ. μ. τοὺς ἱ. Ναοὺς Παναγίας Βαλίνου, Παναγίας Ἐγρῆ—Καποῦ καὶ Παναγίας Τεκφούρ—Σαραΐου.

— Τῇ 30ῇ τ. μ. ἐν συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δέρκων κ. Ἰακώβου καὶ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ Sarıyer κ. **Halil Tufan** τὸ ἐν Βουγιοὺκ-Δερὲ Κρατικὸν Φυτώριον, ὁ διευθυντὴς τοῦ ὁποίου κ. **İbrahim Fuat Tezcan** παρέσχε σχετικὰς πληρο-

φορίας περὶ τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἱδρύματος.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις καὶ εὐχαί.

Ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων, διαβιβάζων τὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις Αὐτῆς, ἐπεσκέφθη:

— Τῇ 3ῃ τ. μ. τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀστυνομίας τῆς Πόλεως κ. Kemal Aygün, ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν νέων αὐτοῦ καθηκόντων.

— Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοὺς ἐν τῇ Πόλει ἡμῶν συγκεντρωθέντας Ἀμερικανοὺς ἱερεῖς.

— Τῇ 4ῃ τ. μ. τὸ Ἀμερικανικὸν Προξενεῖον, ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

— Τῇ 14ῃ τ. μ., ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῶν Γάλλων, τὸ ἐνταῦθα Γαλλικὸν Προξενεῖον.

— Τῇ 16ῃ τ. μ., ἐν συνοδείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Τουρκικοῦ Γραφείου κ. Ε. Μαυρίδου, τὸν Ἐξοχ. Νομάρχην καὶ Δήμαρχον τῆς Πόλεως, Δρα Fahrettin Kerim Gökay, ὡς καὶ τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀστυνομίας κ. Kemal Aygün, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Βαϊραμίου.

— Τῇ 18ῃ τ. μ. τὸ ἐνταῦθα Ἱσπανικὸν Προξενεῖον, ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς Ἱσπανίας.

Συγκεντρώσεις τοῦ ἱ. Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον συνεκεντρώθησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατόπιν προσκλήσεως:

— Τῇ 8ῃ τ. μ. οἱ θεολόγοι Διάκονοι τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, πρὸς οὓς ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσελθοῦσα ὡμίλησε περὶ τῆς διοργανώσεως παιδικῆς ὥρας ἀναψυχῆς καὶ

— Τῇ 31ῃ τ. μ. οἱ Κληρικοὶ τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁμιλήσασα ἀνέπτυξε τὰ καθήκοντα αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐπὶ θύραις νηστείαν τοῦ Αὐγούστου, καὶ ὑπετύπωσε καταλλήλους συστάσεις καὶ ὑποδείξεις περὶ τοῦ κληρικοῦ αὐτῶν ὑπουργήματος.

Πατριαρχικὸν Τρισάγιον.

Τῇ 30ῇ τ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα εἰς τὸ κοινοτικὸν Νεκροταφεῖον Μεγάλου Ρεύματος ἀνέγνω Τρισάγιον ἐπὶ τῶν τάφων τῶν οἰκείων Αὐτῆς Ἀναστασίας καὶ Βασιλικῆς Οἰκονόμου.

Ἀφίξεις - Ἀναχωρήσεις.

— Τὸν ἐξ Ἀθηνῶν ἀεροπορικῶς ἐπανακάμψαντα τῇ 7ῃ τ. μ. Σεβ. Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γεννάδιον ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπεδέχθη ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

— Τῷ 31ῃ τ. μ. ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ ἐψηφισμένος Θεοφιλέστατος Μητροπολίτης Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀπόστολος, ὅν, ἐκ προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑπεδέχθη ὁ Πανοσ. Μ. Ἀρχιδιάκονος.

Ἐπισκέψεις.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐπεσκέφθησαν:

—Τῇ 3ῃ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Γ. Τσιγάντες, δημοσιογράφος. Τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Σωσθενίου.

— Τῇ 4ῃ ὁ κ. E. Jack, καθηγητὴς ἐν τῷ Κολομβιανῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Τουρκοαμερικανικοῦ Συνδέσμου μετὰ τῆς κ. R. Anshen, καθηγητρίας.

— Τῇ 5ῃ ὁ κ. καὶ ἡ κ. S. Taylor ἐξ Ἀμερικῆς. Ὁ κ. Στ. Καφίρης

διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Τ. Τ. Τ. τῆς Ἑλλάδος.

— Τῇ 6η ἡ κ. Μ. Μελᾶ. Ὁ κ. Ἐ. Ἰωαννίδης, συνταγματάρχης τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ κ. Ε. Περουλίδου καὶ τῆς κ. Μ. Ἰωαννίδου. Ὁ κ. Β. Μούτσογλου, γυμνασιάρχης τοῦ Ζωγραφείου.

— Τῇ 7η οἱ ἐξ Ἀμερικῆς κ. κ. Π. Χαμαρινός, Ἀ. Καραμπέτσος, U. Robertson καὶ ἡ κ. Φ. Κοσμίδου. Ὁ κ. Ν. Χαρισιάδης.

— Τῇ 8η οἱ κ. κ. E. Sabri καὶ M. Evren μετὰ τοῦ κ. Ἀ. Χατζοπούλου, γυμνασιάρχου Ζαππείου. Ἡ δὶς Α. Κόντου, καθηγήτρια μετὰ τῶν ἐφετεινῶν ἀποφοίτων τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου θηλέων Ἀθηνῶν. Ἡ κ. Α. Ἀνδρεάδου ἐξ Ἀμερικῆς.

— Τῇ 10η ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ ἱ. Ἁγιάσματος Βεφᾶ. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Παναγίας Βαλίνου. Ὁ ἰατρὸς κ. Ἀ. Κουκούλης, πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας Σταυροδρομίου. Ὁ κ. Γ. Μανθόπουλος, ἰατρός, μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης. Ὁ κ. Δ. Τζαβούρης.

— Τῇ 12η ὁ κ. Ν. Μπότσης, ἰδιοκτήτης καὶ διευθυντὴς τῆς ἐφημ. Ἀθηνῶν «Ἀκρόπολις». Ἡ κ. Ἀ. Σπυρίδωνος, πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἀποφοίτων Ζαππείου. Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Θ. Χριστοφορίδου, ἐξ Ἀμερικῆς.

— Τῇ 14η ὁ αἰδεσ. κ. Κ. Clark, καθηγητής. Ὁ ἱ. Προϊστάμενος καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος Ἁγίας Παρασκευῆς Καζλῆ - Τσεσμέ. Ἡ δνὶς Ἄ. Βασιλειάδου, καθηγήτρια, μετὰ τῆς κ. Ἀ. Κουντούρωφ.

— Τῇ 18η οἱ κ. κ. Κ. Δόϊκου καὶ Π. Βουγίδης. Ὁ ἰατρὸς κ. Ν. Φακατσέλλης, ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Π. Χαριτοπούλου ἐκ Ρουμανίας.

— Τῇ 19η Μ. Χατζηαποστόλου ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ ἰατροῦ κ. Κ. Λαζαρίδου. Ἡ κ. Ε. Πραποπούλου ἐξ Ἀμερικῆς μετὰ τῆς κ. Μ. Σαρρῆ. Ὁ κ. Γρ. Μηλόπουλος ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Π. Σταυρόπουλος, δικηγόρος, ἐξ Ἀθηνῶν.

— Τῇ 20ῇ ὁ Ἄρχων Μ. Ρήτωρ κ. Β. Μιρμίρογλου. Ἡ κ. Α. Loreley. Ὁ κ. Π. Σέπεντζης ἐκ Καναδᾶ.

— Τῇ 21η ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ. Ὁ κ. Κ. Δοξιάδης, πρόσεδρος ὑπουργὸς καὶ συντονιστὴς τοῦ προγράμματος βοηθείας πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρ. Μυλωνίδης ἐξ Ἀμερικῆς. Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Λ. Μανούση ἐκ Θεσσαλονίκης. Ἡ κ. Ἠ. Λαμπίρη, λογοτέχνις. Ἡ κ. Μ. Καγιᾶ ἐξ Ἀμερικῆς.

— Τῇ 23η ὁ Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου κ. Ἰ. Παναγιωτίδης, καθηγητὴς ἐν τῇ Ἱ. Θ. Σχολῇ Χάλκης.

— Τῇ 24η ἡ κ. N. Tlabar, βουλευτὴς Σταμπούλ. Ὁ κ. S. Ergün, διευθυντὴς τοῦ Τουριστικοῦ Συνδέσμου Τουρκίας. Ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. Μ. Σταμούλης, πρ. γερουσιαστὴς Ἀθηνῶν.

— Τῇ 26η οἱ παρὰ τῇ ἐν Ἀγκύρᾳ Ἀμερικανικῇ Πρεσβείᾳ βοηθοὶ στρατιωτικοὶ Ἀκόλουθοι κ. κ. Cl. Steiner, συνταγματάρχης, R. Workman καὶ ὁ Ἀκόλουθος τῆς ἀεροπορίας κ. W. Edward, ἀντισμήναρχος. Ὁ ἰατρὸς κ. Λ. Μπίστης, ὑποναύαρχος ἐν ἀποστρατείᾳ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Ν. Σκοπέσης, γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς κυρίας αὐτοῦ. Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Λ. Λιντζεροπούλου ἐξ Ἀθηνῶν.

— Τῇ 27η ὁ κ. Γ. Γεωργουλάκης, γυμνασιάρχης τοῦ γυμνασίου θηλέων Κοζάνης μετὰ τοῦ κ. Γ. Κα-

ζάσογλου, καθηγητοῦ τῆς μουσικῆς. Ἡ δὶς Ἠ. Χαντᾶ, καλλιτέχνις τοῦ μουσικοῦ θεάτρου μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς. Ὁ κ. F. Erengil, ἰδιοκτήτης τοῦ ἀθλητικοῦ περιοδικοῦ «Maç - Sporu».

— Τῇ 28ῃ ὁ Ι. Προϊστάμενος καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος Διπλοκιονίου. Ὁ κ. Ἀ. Πασαδαῖος, καθηγητής, ἡγούμενος τῶν ἐφετεινῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

— Τῇ 31ῃ ὁ Πρωθιερεὺς τῆς ἐν ταῦθα Ἀγγλικανικῆς παροικίας Αἰδεσ. κ. W. Piper. Οἱ ἐξ Ἀθηνῶν κ. κ. Α. Παπαγιαννίδης καὶ Ἀ. Νικολαΐδης. Ἡ κ. Ἀ. Πρίγκου.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθησαν καὶ πλεῖστοι ἐκ τῶν Χριστιανῶν δι᾿ ἰδιωτικὰς αὐτῶν ὑποθέσεις καὶ ἵνα λάβωσι τὰς ἁγίας Πατριαρχικὰς εὐλογίας.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΛΙΟΥ.

Ἱερὰ Σύνοδος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 4ης Ἰουλίου, ἀνεκοινώσατο ὅτι δι᾿ οὓς εἶχε λόγους ἀπέλυσε διὰ Πιττακίου τῶν συνοδικῶν αὐτοῦ καθηκόντων τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Μάξιμον, εἰς πλήρωσιν δὲ τῆς οὑτωσὶ κενωθείσης ἕδρας ἐκάλεσε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γάνου καὶ Χώρας κ. Παγκράτιον.

Τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκρινάσης τὰ ὡς ἄνω γενόμενα, κληθεὶς ἐν τῇ αὐτῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ προσῆλθεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας, ὃς καὶ μετὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν σχετικὴν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνακοίνωσιν, κατέλαβε τὴν οἰκείαν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ θέσιν.

Ἀρχιεπισκοπὴ Φιλλανδίας.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Φιλλανδίας κ. Γερμανὸς διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐξῃτήσατο τὰς ὁδηγίας τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ Τυπικὸν καὶ τὴν τάξιν ἱερῶν τινων τελετῶν καὶ τὴν ἀποστολὴν ἀντιτύπων τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργικῶν βιβλίων.

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐξῃτήσατο καὶ σχέδιον ἀνατολικοῦ ράσου, προκειμένου ἵνα καθιερωθῇ ὡς ἐπίσημος περιβολὴ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς ἐν Φιλλανδίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τοῦ ὡς ἄνω γράμματος ἀναγνωσθέντος συνοδικῶς ἐνεκρίθη ἵνα, γένηται ἡ προσήκουσα ἀπάντησις, ἀποσταλῶσι δὲ πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Α. Σεβασμιότητος αἰτούμενα.

Ἱερὰ Μητρόπολις Θυατείρων

Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης Λυών.

Ὁ Αἰδεσ. Οἰκονόμος Κωνσταντῖνος Δερβίσογλου, Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς ἐν Λυὼν Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος, διὰ γράμματος αὐτοῦ ὑπέβαλε κατάλογον τῶν δωρητῶν, οἵτινες διὰ τῶν γενναίων συνεισφορῶν αὐτῶν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν Λυὼν Κοινοτικοῦ Ναοῦ καὶ ἐξῃτήσατο ἵνα ἐκφρασθῇ αὐτοῖς ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ σεπτῶν Πατριαρχικῶν γραμ-

μάτων, διαβιβασθέντων διὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θυατείρων, ἐξεφράσθη τοῖς ἀναφερομένοις ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐν Πάτμῳ Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἀπαντητικῶς εἰς τὸ ἀπὸ 22ας Μαρτίου γράμμα τῆς Ἐκκλησίας, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ τὸ ζήτημα τῆς μετατροπῆς τοῦ ἰδιορρύθμου τῆς Ἱ. Μονῆς συστήματος εἰς Κοινοβιακόν, ὑπέβαλεν ὅτι αἱ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τῶν τοπικῶν συνθηκῶν δυσχέρειαι ἠμπόδισαν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρχικοῦ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ κοινοβιακοῦ καθεστῶτος καὶ ἐξῃτήσατο ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἐγκρίνῃ τὴν ἀναβολὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κοινοβιακοῦ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ συστήματος.

Τὸ ὡς ἄνω γράμμα, ἀναγνωσθὲν συνοδικῶς, παρεπέμφθη τῇ Κανονικῇ Ἐπιτροπῇ πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν.

Ἡ ἐν Τεχεράνῃ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης.

Ὁ Αἰδεσιμ. Οἰκονόμος Γεώργιος Γροπέτης, ἀφιχθεὶς εἰς Τεχεράνην καὶ ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς Ἱερατικῶς Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος, ὑπέβαλεν ἐκθέσεις περὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῶν προβλημάτων ἅτινα ἐμφανίζει σήμερον ἡ Κοινότης Τεχεράνης καὶ τῆς δράσεως ἣν ἀναπτύσσει ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος καὶ ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν.

Τῶν ὡς ἄνω ἐκθέσεων ἀναγνωσθεισῶν ἐν συνόδῳ, ἐνεκρίθη ἵνα ἐκφρασθῇ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας τῇ Α. Αἰδεσιμολογιότητι, τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τῆς Κοινότητος καὶ τῇ Φιλοπτώχῳ Ἀδελφότητι Κυριῶν.

Ἐκκλησιαστικαὶ προαγωγαί—Κανονικαὶ ψῆφοι.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 4ης Ἰουλίου ἐ. ἔ., τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσηγησαμένης τὴν προαγωγὴν τῶν δύο ἀνωτέρων κληρικῶν Τμηματαρχῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τῶν Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μελίτωνος Χατζῆ καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἰακώβου Στεφανίδου, λόγῳ τῆς εὐδοκίμου ἐν οἷς ἐτάχθησαν ἑκάστοτε θέσεσιν ὑπηρεσίας αὐτῶν, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ἀμφοτέρων τὴν προαγωγήν, ὁρίσασα ὅπως ἡ μὲν προαγωγὴ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιγραμματέως γένηται αὐθημερόν, ἡ δὲ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου εἰς προσεχῆ συνεδρίαν.

Ἐφ' ᾧ, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσηγησαμένης τὴν πλήρωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἰκονίου, ψήφων δὲ κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, Μητροπολίτης Ἰκονίου ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἰάκωβος, συνυποψηφίων τεθέντων τῶν Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιμανδρίτου Καλλινίκου καὶ Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου, Ἀρχειοφύλακος τῶν Πατριαρχείων.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐγένετο τὸ Μ. Μήνυμα καὶ ἡ Εὐχαριστία τοῦ

Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἰκονίου καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ νενομισμένη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἱεροτελεστία.

Ὁ οὑτωσὶ προαχθεὶς Ἀρχιγαμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐνεκρίθη ἵνα διατηρήσῃ, ἔν γε τῷ παρόντι, τὰ ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καθήκοντα αὐτοῦ.

Πλήρωσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπάθου καὶ Κάσου.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 13ης Ἰουλίου, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσηγησαμένης τὴν πλήρωσιν τῆς ἀπὸ μακροῦ χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπάθου καὶ Κάσου, καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὁμοφώνως συμμερισθείσης τὴν ὡς ἄνω εἰσήγησιν, ψήφων δὲ κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, Μητροπολίτης Καρπάθου καὶ Κάσου ἐξελέγη ὁ Πανοσιολ. Γεν. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ῥόδου Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀπόστολος Παπαϊωάννου, συνυποψηφίων τεθέντων τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου, Ἀρχειοφύλακος τῶν Πατριαρχείων, καὶ Τιμοθέου Παζαρίδου.

Ἡ ὡς ἄνω ἐκλογὴ ἀνεκοινώθη τηλεγραφικῶς τῷ Θεοφιλεστάτῳ Ἐψηφισμένῳ Μητροπολίτῃ Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀποστόλῳ, ὅστις ἐνετάλη ἵνα ἔλθῃ τὸ ταχύτερον ἐνταῦθα πρὸς τέλεσιν τοῦ Μ. Μηνύματος καὶ χειροτονίαν.

Πλήρωσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λέρου καὶ Καλύμνου.

Ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 13ης Ἰουλίου, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσηγησαμένης τὴν πλήρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λέρου καὶ Καλύμνου καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου συμμερισθείσης τὴν ὡς ἄνω εἰσήγησιν, προτάσει τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων κατηρτίσθη τὸ τριπρόσωπον ψηφοδέλτιον ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Χρυσοστόμου, Σχολάρχου τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Παμφίλου κ. Γερασίμου καὶ Δαφνουσίας κ. Γρηγορίου, τῆς τελέσεως τῶν κανονικῶν ψήφων ἀναβληθείσης εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 22ας Ἰουλίου, τελεσθεισῶν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κανονικῶν ψήφων, Μητροπολίτης Λέρου καὶ Καλύμνου ἐξελέγη διὰ ψήφων 11 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, μιᾶς ψήφου δοθείσης τῷ Θεοφιλ. Ἐπισκόπῳ Παμφίλου κ. Γερασίμῳ.

Σχολαρχία Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 22ας Ἰουλίου, ἐνεκρίθη ἵνα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Σχολάρχου τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Σεβ. Μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Χρυσοστόμου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Λέρου καὶ Καλύμνου, τὰ καθήκοντα τῆς Σχολαρχίας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀνατεθῶσι προσωρινῶς, καὶ μέχρι τῆς ἐξευρέσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ καταλλήλου προσώπου, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Προύσης κ. Πολυκάρπῳ, Προέδρῳ τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἀνετέθη ὡσαύτως ἵνα, ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτῆς ὡς Ἱδρυτοῦ τῆς Σχολῆς, προέλθῃ

εἰς τὰς δεούσας παρὰ τῇ ἐνταῦθα Διευθύνσει τῆς Παιδείας ἀνακοινώσεις καὶ ἐνεργείας.

Παράτασις Κανονικῆς ἀδείας.

Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ εὑρισκομένου Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθαγγέλου, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ ἐπὶ ἕνα εἰσέτι μῆνα παράτασις τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἀδείας.

Ἅγιον Ὄρος.

Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει, παρεσχέθη συνοδικῶς ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἅγιον Ὄρος:

α) Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμῳ,

β) τῷ ἐντιμ. Κ. Μάνθῳ Δωρῇ, πρὸς φωτογράφησιν χειρογράφων τῶν Ἱερῶν Μονῶν,

γ) τῷ ἐντιμολ. κ. Ἰωάννῃ Λαδᾷ, Ἄρχοντι Ἐκδίκῳ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ

δ) τῷ Βέλγῳ καθηγητῇ M. Hérick μετὰ τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ Jacques Décerf.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Ἐκ St. Louis τῆς πολιτείας Missouri τῆς Ἀμερικῆς ἠγγέλθη ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ ἱερατ. Προϊσταμένου τοῦ αὐτόθι ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, Οἰκονόμου Εἰρηναίου Ἀγγελίδου, ἐπισυμβὰς τὴν νύκτα τῆς 9ης πρὸς τὴν 10ην Ἰουλίου ἐ. ἔ. Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐτελέσθη, μετὰ τριήμερον, ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ πένθους τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ.

Ὁ ἀείμνηστος Εἰρηναῖος, κατὰ κόσμον Μιχαήλ, ἐκ Χάλκης καταγόμενος, ἀπεφοίτησε ἐκ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1933—934. Κατετάχθη εἰς τὸν ἔγγαμον κλῆρον καὶ ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῆς Παναγίας τῆς νήσου Πριγκήπου τῇ 30ῇ Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1934, ὑπὸ τοῦ Πριγκηποννήσων Θωμᾶ, μετονομασθεὶς Εἰρηναῖος, τιμῆς ἕνεκεν εἰς τὸν συμπολίτην αὐτοῦ ἀοίδιμον Κασσανδρείας Εἰρηναῖον.

Διετέλεσεν Ἀρχιδιάκονος καὶ Ἱεροκῆρυξ τῆς ἐπαρχίας Πριγκηποννήσων, εὐδοκίμως ἐπετελέσας τὰ ἀνατεθέντα αὐτῷ καθήκοντα μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1938, ὅτε καὶ διωρίσθη, συστάσει τοῦ Γέροντος αὐτοῦ πρὸς τὸν τότε Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου καὶ νῦν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς ἐν Birmingham τῆς πολιτείας Alabama Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πα-Πατριάρχου Βενιαμὶν τοῦ Α΄ διὰ τοῦ ὀφφικίου τοῦ Οἰκονόμου. Ἐκ ταύτης πρὸς ἑξαετίας περίπου μετετέθη εἰς τὴν μεγαλειτέραν Κοινότητα τοῦ St. Louis, ἔνθα διηκόνησε ζηλωτῶς μέχρι τοῦ προώρου, ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα μόλις ἐτῶν, θανάτου αὐτοῦ, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν του.

Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσαι τὴν ψυχὴν τοῦ καλοῦ λευΐτου, Εἰρηναίου Ἀγγελίδου.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

"ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ„

ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ

«ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ»

Ὑπὸ Α. GALANTİ, Καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Σταμπούλ.

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α. Galanti, συγγράψας διάφορα ἔργα εἰς Τουρκικήν, Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικήν, ἐξέδωκεν ἐσχάτως Τουρκιστὶ ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱστορία τῆς Ἀγκύρας».

Ὁ τόμος οὗτος ἀφορᾷ τὴν μετὰ τὴν Ἅλωσιν περίοδον. Τὸ κεφάλαιον τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀγκύρας καὶ δὴ τὸν μετὰ τὴν Ἅλωσιν κατάλογον τῶν Ἐπισκόπων συνέταξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἱστορικοῦ τούτου, τοῦ ἀφορῶντος τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγκύρας, ὁ ῥηθεὶς Καθηγητὴς γράφει τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως, ἐν σελ. 114.

«Ὁ Μητροπολίτης Γεννάδιος εἶναι ἱστορικός, φιλόσοφος, κοινωνιολόγος καὶ ῥήτωρ. Ἐκτὸς τῆς μητρικῆς του γλώσσης γνωρίζει Τουρκικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ἀγγλικά, Λατινικὰ καὶ χάρις εἰς τὰς γνώσεις αὐτὰς ἀνεδείχθη δυνατὸς ἱστορικός. Μεταξὺ τῶν ἔργων ἅτινα συνέγραψε, Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ σπουδαίαν θέσιν κατέχει ἡ δίτομος «Φωτίειος Βιβλιοθήκη», σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

ORTODOKSİA — Ahlâkî ve Dinî Resale

İmtiyaz sahibi ve Umum neşriyat Müdürü : ADALAR MİTROPOLİTİ DOROTEOS YEORGİADİS

Mahal İdare: Büyükada, Kanarya sok., No. 16, İstanbul.

Basıldığı yer ve tarih : Çituri Biraderler, 2 Eylül 1950.